

EL

MIRALL

Núm. 162

3,91 €IR

Dossier

*Noves tendències
turístiques*

• • •

Entrevista

*Cesc Gelabert,
la dansa
a l'ànima*

• • •

Itineraris

*Les passes
de Ramon Llull*

• • •

Art

*Torna la nit
més social*

• • •

Visions

*La blogosfera
en català*

Tot inclòs depredador?

Paga la matrícula a "SA NOSTRA"

Informa-te'n a qualsevol
oficina de "SA NOSTRA"
o a www.sanostra.es

ACTIVA LA TEVA TARGETA

I SOMRIU TENIM UN REGAL PER A TU

B A L E A R S
jove
"SA NOSTRA"
CAIXA DE BALEARS

EDITORIAL	TOT INCLOS: REALITAT I IMPLICACIONS	4
DOSSIER	TOT INCLOS DEPREDADOR?	5
OPINIÓ	PAU ALABAJOS. RTVV I LA MÚSICA EN VALENCIÀ	20
ENTREVISTA	PERE MARÍ. CESC GELABERT: «LA DANSA ÉS VIDA»	24
NOTES LITERÀRIES	LORENÇ VICH SANCHO. ANTONI PIZA, DES DE EL COR DE NOVA YORK	29
ITINERARIS	GASPAR VALERO. ELS PAISATGES DE RAMON LLULL	32
VISIONS	ENRIC GIL. BLOGOSFERA: LES BITÀCOLES I L'AUDIÈNCIA	39
ART	CRISTINA ROS. LA NOVENA NIT DE L'ART	42
MISCEL·LÀNIA	JAUME LLADÓ	44

Universitat de les
Illes Balears
Servei de Biblioteca i
Documentació
Edifici Guillem Cifre
de Colonya

EL MIRALL

REVISTA CULTURAL
Agost de 2005 · Núm. 162

Edita:
OBRA CULTURAL BALEAR

Publica:
Associació EL MIRALL
C/ de la Impremta, 1, pral. 2a
07001 Palma

Adreça electrònica:
<http://www.ocbweb.org>
elmirall@ocbweb.org

President:
Jaume Lladó

Director:
Josep Melià

Cap de redacció:
Carles Canals

Consell editorial:
Jaume Lladó
Josep Melià
Carles Canals
Pere Marí

Publicitat:
Santi Adrover

**Producció, administració
i publicitat:**
Tel.: 971 72 59 37
Telefax: 971 71 93 85
Apartat de correus 179
07080 Palma

Delegació a Barcelona:
Òmnium Cultural
C/ Diputació, 276 pral.
08009 Barcelona

Delegació a València:
Acció Cultural del País Valencià
C/ de Moratín, 15
46001 València

**Els articles publicats en
aquesta revista expressen
únicament l'opinió
dels seus autors**

Foto de coberta
El Mirall

Disseny
Marco Spinazzola

Maquetació i fotocomposició Ecogràfic

Impressió
Xisco Arts Gràfiques
C/ del Baix Riera, 1-A, Palma
Tel. 971 475754

Dipòsit legal
PM 10-1987

UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

5107160508

Tot inclòs: Realitat i implicacions

Editorial

Tothom sap que el turisme a les Illes Balears passa moments delicats. Aquests moments delicats responen, sobretot, a la creixent competència d'altres destinacions mediterrànies. Unes destinacions que per diverses raons poden oferir un producte més nou i a millor preu.

La implantació de l'euro no tan sols ha encarat el preu de tots els productes (el preu de la vida) i, per tant, també del nostre paquet turístic, sinó que també comporta la impossibilitat de fer unes devaluacions de la moneda que permetria minvar el valor de les estades turístiques i ser més competitius en preu. És aquest encariment del paquet una de les motivacions que han provocat l'aparició de l'anomenat tot inclòs a les Balears. Una modalitat de contractació que possibilita que el turista abans de començar les vacances tenguí un preu tancat del cost d'aquestes. Segons els hotelers una de les principals queixes dels turistes era que l'oferta complementària (botigues, bars, restaurants) resultava massa cara. Sembla, per tant, que és el mercat mateix el que reclama aquesta modalitat. Si el mercat la reclama i a les Balears no l'oferim, deixarem fora del nostra abast un segment important dels nostres potencials clients, cosa que per raons òbvies no sembla gaire convenient.

Ara bé, el que tampoc no sembla gaire equilibrat i sensat és generalitzar el tot inclòs a tots els nostres establiments. I el que no sembla ni gens equilibrat, ni gens sensat és que aquesta generalització es faci sense cap regulació que garanteixi uns mínims de qualitat del servei que s'està prestant. Perquè allò cert és que el tot inclòs fins ara significa tres coses perilloses per a la nostra economia: a) Una minva d'ingressos de l'oferta complementària que la pot dur a situacions insostenibles; b) Un major control dels majoristes de viatges i menys capacitat de generar recursos a l'hotelier; c) Una reducció de la qualitat dels nostres establiments que, davant aquesta nova contractació i per quadrar els números, el que fan és reduir la plantilla i oferir productes més de segona línia.

Davant d'aquestes repercussions negatives del tot inclòs cal demanar dels nostres responsables polítics una voluntat d'intervenir i de compensar tant com sigui possible aquestes impactes. Segurament, la prohibició del tot inclòs ni és efectiva ni és convenient. Aquesta modalitat existeix i un país que fonamenta la seva economia en el turisme no pot renunciar sense més a un segment important del turisme europeu. Ara bé, la regulació és imprescindible perquè tot ha de tenir el seu equilibri i, per tant, s'ha d'evitar una proliferació excessiva de tot inclòs i, sobretot, s'ha d'evitar que el tot inclòs perverteixi els estàndards de qualitat en què es movia la nostra hostaleria.

Durant anys els discursos de polítics i opinadors diversos n'ha estat ple, de la qualitat com a fita cap on dirigir tots els nostres esforços. Qualitat i diversificació eren unes receptes que tothom ha aconsellat per mantenir aquesta indústria de visitants que ara fa 100 anys uns visionaris varen considerar que s'havia d'incentivar en aquesta terra. La realitat és que el tot inclòs ni és qualitat, ni és diversificació; en conseqüència, és lògic que s'hagi de veure el tot inclòs amb prevenció. I el que és més lògic encara és que des del nostre Govern es posi fil a l'agulla per conduir el tot inclòs a uns límits que no siguin devastadors per a les nostres petites empreses i per a la nostra imatge turística.

Tot inclòs depredador?

FOTOS: EL MIRALL

Dossier

Un 11'4% dels hotels de Mallorca ofereixen enguany el tot inclòs

AURORA FERRER

A l'espera de tancar la temporada, Restauració PIMEM situa la davallada en el volum de negoci entre el 30% i el 50% el mes de juliol, mentre que PIMECO apunta una reducció de vendes aproximada del 20% en el sector comercial

D'ençà que a la dècada dels anys 60 arribà el *boom* turístic a les Balears i les instal·lacions hoteleres proliferaren, ha estat una constant la posada en marxa de fórmules amb la intenció d'atreure el major nombre de turistes cap a aquesta comunitat autònoma. Així, es poden recordar estratègies que van des de les distintes opcions pel que fa al règim de pensió, passant pel *happy hour*, la incorporació d'un ventall d'ofertes d'animació, l'habilitació de zones de balneari... És obvi que totes aquestes actuacions, a més, han incidit de forma directa en la retenció dels clients en els recintes hotelers mateixos.

Malaauradament, la darrera volta de cargol arribà amb la comercialització de la modalitat anomenada tot inclòs. Una fórmula sobre la qual cal matisar que, tot i que sovint s'atribueix a un «invent» importat de les zones turístiques del Carib, ja es formulà a Mallorca a finals dels seixanta en un establiment situat a Portopetro. No obstant això, s'ha d'afegir que aquesta proposta constituí un cas més aviat anecdòtic, ja que, com és lògic, un únic hotel i en una zona del litoral tan determinada no incidí en l'activitat que desenvolupava la resta d'ofertes turístiques. El panorama des d'aleshores ha canviat sensiblement, segons es desprèn d'un informe elaborat per la Conselleria de Turisme. Així, la modalitat del tot inclòs irrompé als anys 90, però és durant els darrers tres anys quan experimenta a Mallorca un augment més significatiu. En

concret, l'evolució dels hotels que oferien el tot inclòs en aquest últim trienni ha estat la següent: si el 2003 es comptabilitzaven 70 hotels, el 2004 foren 156 i enguany la xifra creix fins a arribar als 181 establiments, que es tradueixen en devers 75.000 places. I per situar encara millor la dimensió de l'oferta que representa ara per ara el tot inclòs, es pot indicar que l'illa disposa d'uns 1.586 establiments i 275.800 places, la qual cosa vol dir que aquests 181 establiments que disposen d'aquest tipus d'oferta representen entorn de l'11,4% dels hotels, i un 27,1% si es comptabilitza quant al nombre de places. Pel que fa a la seva ubicació, s'ha d'assenyalar que es troben a les zones del Llevant, Calvià i al nord de Mallorca, preferentment.

Com es podia esperar, les reaccions davant l'apujada d'aquest tipus d'oferta no s'ha fet esperar. La petita i mitjana empresa dels sectors de la restauració i del comerç han alçat les seves veus, ja que s'han convertit en els grans damnificats de les conseqüències que reporta el fet que els turistes, mitjançant un preu de contractació tancat en el país d'origen, arribin a la seva destinació amb totes les despeses cobertes al lloc d'allotjament: menjar, begudes, serveis... Una aproximació sobre les repercussions que se'n deriven és la següent: si un establiment que té 100 places al llarg de tres mesos – 90 dies – registra un ple de la seva capacitat amb la modalitat del tot inclòs, fixant la possible despesa per cada turista allotjat en només

10 euros diaris, la despesa turística que es deixaria d'ingressar se situaria en 90.000 euros.

Els damnificats

Així les coses, les petites i mitjanes empreses del sector de bars, cafeteries, restaurants i comerços que estan situades en zones turístiques amb molta d'aquesta oferta estan encaixant el tot inclòs com la gota que fa vessar el tassó. En aquests mateixos termes s'expressen els presidents de les patronals de Restauració PIMEM i de PIMECO, Joan Miralles i Pere Ferrer, que es fan ressò dels testimonis dels seus associats i afirmen que la situació que viuen «és dramàtica». De fet, Miralles diu que, esperant que conclougui la temporada estiuenca per poder fer un balanç definitiu, les primeres estimacions apunten que els bars i els restaurants propers a establiments que ofereixen tot inclòs –com ara

de Mallorca, Cala d'Or, Calvià i Alcúdia– estan patint una davallada en el volum de negoci que ja oscil·la entre el 30% i el 50% el mes de juliol. Així, destaca que enguany la minva es preveu que serà superior al 20%, aproximadament, que es registrà l'estiu de 2004.

Per la seva banda, Ferrer avança que el sector comercial més perjudicat és evidentment el de l'alimentació, tot i que és previsible que també afecti altres línies de venda. De fet, apunta que les primeres dades que ha recollit aquesta patronal és que el mes de juliol la minva de les vendes a tots el sector comercial, menys el d'alimentació, se situava entorn del 20%. No obstant això, observa que altres anys el mes de setembre ha estat el millor de la temporada, ja que el poder adquisitiu dels turistes és major, per la qual cosa assenyalava que esperaran que acabi definitivament l'estiu amb la esperança que encara se salvi la temporada.

Nivell adquisitiu

Pel que fa a la davallada en el volum de negoci del sector dels bars i de la restauració, el president d'aquesta patronal opina que el problema que provoca el tot inclòs es produeix perquè atreu un tipus de turista amb molt baix poder adquisitiu. Sobre aquesta qüestió, es demana quina despesa es pot esperar d'un turista que contracta una estada amb tot cobert per només 22 euros al dia. A més, afegeix que això té un efecte sobre la imatge exterior de Mallorca, i observa que fins i tot –segons testimonis que ha tingut l'oportunitat d'escoltar dels metges que presten servei a aquestes zones– és cada vegada més freqüent que hagin d'oferir atenció a turistes que durant els dies que romanen de vacances centren la seva activitat lúdica en una elevada ingestió d'alcohol. Al mateix temps apunta que del tot inclòs es deriva també una davallada dels llocs de feina, ja que per

aconseguir fer rendible l'estada a uns preus tan baixos es potencia l'autoservei i el personal que es manté té més feina i a més no rep propines. Per tant, considera que s'ha tenir en compte que l'augment d'aquest tipus d'oferta hotelera, tot i que pugui propiciar l'arribada d'un major nombre de turistes, no tan sols afecta les

empreses que treballen en zones turístiques, sinó que té un efecte negatiu que va més enllà per a l'economia de Mallorca. Malgrat tot, no nega que el tot inclòs pot ser una modalitat interessant sempre que estigui regulada i només s'apliqui a hotels d'entre 4 i 5 estrelles.

Per la seva part, el president de

PIMECO indica que, a banda del poder adquisitiu del turista que arriba amb una oferta d'aquest tipus, el tot inclòs provoca una retenció del client a l'establiment hotel·ler, la qual cosa incideix de forma negativa en tot el sector que aglutina l'activitat comercial, ja que si la gent no fa vida al carrer minva l'oportunitat de venda.

**ESPECIALISTES
EN ARTICLES
DE MUNTANYA,
CÀMPING, ESQUÍ
I ESCALADA**

T'equipam per a l'aventura

**ES
REFUGI**

Via Sindicat, 21 (pati interior)
Palma

Tel. 971 71 67 31

Fax 971 71 85 97

refugi@detallsport.es

www.esrefugi.es

Els preus

Cal recordar que un dels aspectes que més sovint s'han argumentat per justificar l'augment del tot inclòs ha estat l'elevat preu de bars, restaurants i comerços. Lluny d'estar d'acord amb aquesta crítica, Joan Miralles defensa que els preus del sector estan ajustats a les despeses i les càrregues –fiscals i d'imposts, entre d'altres– que han de suportar les empreses. A més, observa que a Mallorca aquests preus se situen en la majoria de casos per sota dels preus d'altres països europeus. Tot i així, reconeix que l'«efecte euro» i l'entrada d'una nova moneda fraccionada comportà un obligat arrodoniment que afectà sobretot els productes de menys valor. Pere Ferrer també incideix en el fet que els preus del mercat estan

relacionats amb els costos fixos que ha de suportar l'empresa. En aquest sentit, matisa que els negocis que estan en zones turístiques desenvolupen una activitat al llarg de només uns pocs mesos a causa de l'estacionalitat, però han d'afrontar una sèrie de pagaments tot l'any. També observa que els preus dels lloguers dels locals en aquests indrets són molt elevats, per tant coincideix amb el president de PIMEM-Resturació que, si bé és cert que s'han demonitzat els preus en ambdós sectors, aquest argument no respon a la realitat.

Sobreoferta

Un altre dels arguments que es formula per llevar ferro a la incidència que pot tenir el tot inclòs sobre la minva del volum de negoci de bars i restaurants

sovint es dirigeix al creixement que ha experimentat aquest tipus d'empresa. De fet, un informe de la Conselleria de Turisme apunta que a les Balears hi ha 269.129 places de restaurants, 93.272 de cafeteries i 80.618 de bars, cosa que dona un total de 443.019 places en aquest sector, de les quals 21.069 s'incorporaren durant el darrer any. Sobre això, Miralles comenta que fins ara no s'ha havia detectat una sobreoferta i que si realment existeix és poca. En canvi, defensa que l'indicador estrictament quantitatiu del nombre de turistes que arriba durant la temporada estival no té la mateixa repercussió econòmica, ja que el més important és el que es gasta al dia el turista que arriba i que aquestes despeses estiguin més repartides.

Qui complementa a qui

Aprofundint una mica més en les característiques de l'oferta turística que han fet de Mallorca una destinació líder al llarg de les tres darreres dècades, ambdós

lles adverteixen que tots aquests serveis i infraestructures, dels quals es beneficien els turistes, representen al mateix temps importants despeses econòmiques a la comunitat autònoma. Arribats a aquest punt, cal

recordar que el sector de serveis genera un 79% del PIB balear, del qual el 58% correspon al turisme i del qual el

Els serveis generen un 79% del PIB, del qual el 58% correspon al turisme

dirigents patronals manifesten la seva disconformitat amb la denominació «oferta complementària» amb la qual els han relegat, ja que consideren que la seva aportació és tan o més important que la que puguin oferir els hotels.

Tot i que la reivindicació dels sectors de la restauració i del comerç pugui recordar el debat què és primer l'ou o la gallina, no deixa de ser una apreciació justa, perquè és clar que el turista no ve a dormir a Mallorca, sinó que arriba a gaudir d'un seguit d'atractius que ofereix l'illa, com ara la gastronomia, apunta Miralles, o els productes i serveis que els brinda el petit comerç que es troba al voltant dels establiments hotelers.

Així mateix, els líders d'aquestes patronals argumenten que entre els aspectes que fan competitiva l'illa davant altres destinacions turístiques emergents —com ara Turquia o Tunísia, per exemple— és tot just el fet que el visitant gaudeix de tot un seguit de serveis i d'infraestructures: atenció sanitària, xarxa de carreteres, vies de comunicació marítimes i aèries, entre d'altres. Totes aquestes prestacions constitueixen uns importants valors que s'afegeixen a les extraordinàries condicions meteorològiques i a la privilegiada situació geogràfica, les quals han fet possible un model que fins ara s'ha caracteritzat pel que s'anomena turisme de sol i platja. No obstant això, Ferrer i Mira-

33% obeeix a la producció d'hotels i de restauració, mentre que el 25% restant l'aporten altres allotjaments, el comerç i el transport turístic. Així, a banda de les qüestions estrictament relacionades amb la minva del volum de negoci de les empreses situades als nuclis turístics, no es pot obviar que una altra de les conseqüències de la modalitat de comercialització del tot inclòs és que implica que els turistes que visiten Mallorca mitjançant aquest règim deixen més diners al seu país d'origen que al lloc de destinació. Un fet que ocasiona una davallada de la despesa turística.

En aquest sentit, Joan Miralles fa una comparació amb el rols que es donen a les explotacions agrícoles mallorquines, i observa que el sistema de contractació actual propicia que el majorista de viatges tenguí el paper de l'amo, ja que és el que gestiona les vendes, mentre que el senyor, el propietari, és l'hoteler. A més, el president de Restauració PIMEM afirma que és conscient que les formes de contractació no són alienes a una sèrie de factors, com ara el fet d'haver d'afrontar la competència d'altres països que tenen un nivell de vida més baix i on, pel fet de ser el turístic un sector emergent, gaudeixen d'instal·lacions més modernes. També afegeix que les noves tecnologies propicien que els clients realitzin cada vegada més les seves contractacions per Internet, sense recórrer als

majoristes de viatges, i que per la seva banda aquests demanin ofertes més competitives. Tot aquest seguit de qüestions fan que Miralles consideri que el tema del tot inclòs és la gota que fa vessar el tassó, ja que els problemes que pateix avui en dia el sector tenen, de fet, un calat profund: la desestacionalització, la recerca de nous productes (esport, aventura, activitats nàutiques, oferta cultural, gastronomia, programes que prevegin el món rural...), la recuperació del turista nacional, el repte de competir amb altres destinacions, aconseguir noves formes de comercialització... En definitiva, considera que l'actualització del sector passa per dissenyar un pla estratègic i per abordar la definició d'un model de turisme de futur.

Llum vermell

Per altra banda, cal indicar que si per a qualche cosa ha servit ara per ara el creixement de l'oferta del tot inclòs és per contribuir a encendre el llum vermell a tots els sectors públics i privats. De fet, l'Administració central i autonòmica, juntament amb els agents socials, han encetat una tasca per abordar, entre d'altres, aquesta qüestió. Un exemple és que la patronal de Restauració PIMEM mantingué recentment una reunió amb el secretari general de Turisme del Govern central, la qual cosa posa en evidència que la preocupació transcendeix a l'àmbit nacional, i en l'actualitat s'elabora un estudi en el qual participen les zones afectades.

Pel seu costat, el Govern balear creà el passat mes d'abril un Comitè d'Experts, integrat per nou membres, dels quals quatre estan designats per la Conselleria de Turisme i cinc pels distints partits polítics amb presència al Parlament balear. A més, l'Executiu que presideix Jaume Matas ha manifestat la intenció del Govern d'elaborar un reglament

específic sobre l'oferta del tot inclòs.

Malgrat tots els problemes que pateix la petita i mitjana empresa basada en el sector turístic i de trobar-se en una situació que defineixen de dramàtica, lluny de tirar la tovallola s'afanyen per cercar solucions que els permetin garantir el seu futur. Amb aquest objectiu Miralles indica que es troben a l'espera de conèixer els continguts de la regulació en la qual treballa el Comitè d'Experts abans esmentant per analitzar-la i transmetre l'opinió del sector empresarial que representa. No obstant això, avança que al seu entendre aquesta regulació hauria de formular-se segons la categoria de l'establiment hotel·ler. Així, opina, a tall d'exemple, que no és de rebut que «un hotel serveixi beguda amb tassons de plàstic». Indica la necessitat d'establir el nombre de personal en plantilla en relació

amb les places hotel·leres i establir també totes les possibilitats reals de les instal·lacions, com ara el nombre de gandules o la capacitat de banyistes a les piscines. En definitiva, una regulació que estipuli un equilibri entre els servis, la qualitat i el preu.

Per la seva part, el president de PIMECO, Pere Ferrer, reivindica l'espai d'interlocució del sector comercial, ja que considera que aquesta activitat econòmica té una funció de dinamització social fonamental als carrers i als pobles de Mallorca, per la qual cosa hauria de participar activament en el model turístic del futur.

Interès general

Cal afegir que altres interlocutors socials implicats de forma directa en aquest tema analitzen les repercussions que genera per a la indústria turística l'augment

de l'oferta del tot inclòs i per la seva banda adopten una posició. Aquest és el cas de CCOO. De fet, aquest sindicat al·lega que aquesta forma de comercialització comporta la destrucció de llocs de feina, l'empitjorament de les condicions laborals dels treballadors de l'hostaleria i una important reducció d'ingressos, justificada per l'estalvi de despesa econòmica que fan els turistes. Per això, Rafel Borràs, responsable d'Ocupació, Formació i Política Sectorial d'aquesta central sindical, anuncia que defensaran que, més enllà d'establir una regulació del tot inclòs, el Govern balear s'aculli a la capacitat legislativa que li brinda el fet de tenir les plenes competències en matèria turística i que per l'interès general limiti aquest tipus d'oferta una vegada que arribi a un percentatge de la planta hotel·lera.

La fórmula tot inclòs al mercat hotelier del segle XXI

MIQUEL VICENS I FERRER

La introducció d'aquesta fórmula de servei al nostre país i l'augment del nombre d'hotels i de complexos que l'ofereixen ha desembocat en un debat, potser massa polititzat, entre el sector de l'allotjament i el de la, en la meua opinió, mal anomenada oferta complementària.

Mai no m'ha convençut el concepte d'oferta complementària perquè el conjunt de la restauració, l'oci i el comerç forma part d'una destinació turística tant com les infraestructures de transport i d'allotjament, en un tot indissoluble per al potencial visitant a l'hora de decidir on passar les vacances o el cap de setmana. A més, els hotels sempre han ofert serveis «complementaris», la qual cosa paradoxalment faria que aquests establiments formassin part de la mal anomenada oferta complementària. I com que som prou vell per recordar que a tota l'Espanya turística els hotels obrien els primers bars i locals de ball i fa quaranta anys que el servei solia incloure pensió completa amb aigua i vi de taula, aquesta discussió sobre el tot inclòs pareix un viatge en el temps cap als orígens del nostre turisme. És públic i conegut que l'empresa que dirigesc va ser pionera en la fórmula del tot inclòs a les Canàries. Actualment, l'ofereim a tres clubs i dos hotels club de la nostra companyia i en tenim dos més on no l'ofereixen. De l'any 2004 ençà el client pot contractar els nostres complexos amb servei de mitja pensió, servei tot inclòs i, als extrahotelers, només amb allotjament. La nostra visió sobre el tot inclòs és, doncs, pragmàtica, i la decisió d'oferir-lo a cada complex només depèn de la demanda i de si les seves característiques físiques ho permeten. El Foment del Turisme de Mallorca, fòrum de debat i lobby

del sector amb noranta-nou anys d'experiència en formació d'opinió pública sobre turisme a la nostra illa, fa bastants d'anys que reflexiona sobre el tot inclòs, i s'han escoltat tota mena d'opinions però cap argument definitiu per rebutjar-lo. A l'hora d'esbrinar la rendibilitat pública d'aquesta fórmula (la rendibilitat privada només interessa a cada empresa, llevat que vulguem anar a un capitalisme d'estat que avui no defensa cap partit de l'arc parlamentari balear), els ciutadans se solen plantejar tres qüestions: — Crea, el tot inclòs en una destinació turística, més o menys

riquesa que els serveis oferts abans que aparegués?

— De quina manera influeix la introducció d'aquesta fórmula en el balanç de llocs de feina d'aquella destinació?

— La imatge d'una destinació turística, es veu perjudicada o millorada per l'oferta de tot inclòs?

Las enquestes que tenim no mostren canvis en la despesa per turista i dia segons la fórmula de contractació del seu paquet (tot inclòs, mitja pensió o només allotjament), sinó que els visitants sembla que operen amb pressuposts de vacances semblants i fins i tot constants en el

temps. Teòricament, és imaginable que al bell mig d'una crisi econòmica —real o psicològica— com la que darrerament hi ha a l'Europa central es doni un efecte d'estalvi específic en vacances, però fins i tot en aquest cas sembla que els pressuposts s'igualen dins de grups humans amb la mateixa capacitat adquisitiva. Amb tota la prudència que aquest tipus d'enquestes recomana, pensam que la fórmula de contractació és neutral a l'efecte de despesa turística, encara que convindria comptar amb sèries més llargues de dades que incloguessin èpoques d'economia expansiva.

L'altra cara de la despesa turística, la que avui representa el repte més fort, és l'ocupació de la nostra indústria, i resulta que al mercat l'oferta de paquets, llits, seients d'avió i altres serveis supera sistemàticament la demanda. En aquest context la renúncia a oferir un ventall ampli de serveis per atreure a tots els segments de la demanda seria el suïcidi econòmic.

Estic convençut que més de la meitat dels turistes que visiten Mallorca amb paquets de tot inclòs es desviaria cap a altres destinacions si aquesta oferta no existís. El turisme és el sector que s'ha globalitzat més aviat i hem de competir amb innombrables destinacions properes i llunyanes. Avui el Carib té més del vuitanta per cent de l'oferta en tot inclòs, Egipte més del seixanta per cent, el nord d'Àfrica i Turquia una mica menys i a les Canàries l'illa que més en té, Fuerteventura, opera amb més del seixanta per cent d'aquest tipus de contractació.

És evident que els nostres visitants tindran on triar si no els oferim el que demanen. Qualcú creu seriosament que tots els turistes vénen aquí per mor d'un irrefrenable desig de gaudir dels nostres paisatges i serveis? Tots tenen els seus costums i preferències, però els primers criteris per triar destinació segueixen essent a totes les enquestes el clima i el preu i, com a condicionants previs, uns nivells acceptables de servei, seguretat i infraestructures.

Amb tants de turistes avesats a aquest tipus de contractació, centenars de milers a les Balears i molts de milions arreu del món, qui voldria prendre el risc que la meitat es desviés a altres destinacions? Com a empresari, jo no el vull prendre, i mantindré als nostres complexos les tres alternatives abans dites per tal de satisfer tota la demanda possible. La segona qüestió està condicionada per la primera, perquè quan es perd trànsit es destrueixen

llocs de feina, però es pot fer una reflexió teòrica sobre el que passa en un hotel i als negocis del seu entorn quan aquell introdueix la fórmula del tot inclòs. Al primer es creen nous llocs de feina als departaments de restauració i animació. La nostra experiència en aquest sentit és un augment entre el deu i el vint per cent més de plantilla.

Als negocis del seu entorn (l'oferta complementària) els efectes depenen del tipus. Un estudi en una zona amb alt percentatge de tot inclòs (Fuerteventura) va oferir resultats sorprenents: els bars i supermercats havien perdut activitat, els restaurants d'especialitats i les discoteques n'havien guanyat, i els *chiringuitos* de platja, el lloguer de cotxes i les agències dedicades a excursions no havien notat gaires diferències a curt termini.

L'explicació sembla estar en el fet que els negocis que ofereixen valor afegit per la situació (*chiringuitos*), l'horari (discoteques) o l'especialització (restaurants) guanyaren quota de mercat, els que no n'ofereixen respecte dels serveis que el turista ha pagat amb el paquet contractat (bars i supermercats) en perdre, i els que ofereixen serveis no inclosos al paquet (excursions i cotxes) no se'n venen afectats. Aquesta hipòtesi dona també la possibilitat d'augmentar la rendibilitat col·lectiva millorant l'atractiu de l'oferta complementària.

Així doncs, i encara que no es pugui fer un balanç exacte dels llocs de feina, no sembla probable que resulti negatiu ni que la fórmula del tot inclòs destrueixi més llocs de feina a l'oferta complementària dels creats al sector hotelier.

La tercera qüestió és artificialment i va ser introduïda a priori pels seus detractors ideològics, perquè la imatge d'una destinació depèn finalment del grau de satisfacció general dels visitants: la millor definició de qualitat és la supera-

ció permanent de les expectatives del client.

Així, un servei amb tot inclòs pot ser percebut pel client com a bo, regular o dolent segons la qualitat dels productes emprats en la confecció dels aliments i les begudes, la professionalitat i l'actitud del personal i la categoria de les instal·lacions en què es dona. Ni més ni manco que altres tipus de servei, llevat d'un cert desavantatge per la relativa inexperiència dels clients a l'hora de valorar les expectatives que el temps corregirà.

La realitat és que l'hoteleria està sotmesa a un judici més eficaç que cap administració pública, a través dels majoristes de viatges i dels seus departaments de control de qualitat i d'atenció al client, i si aquells demanen en els darrers anys més llits en la fórmula de tot inclòs és perquè en tenen una demanda creixent i cap problema seriós de satisfacció de la seva clientela.

Finalment, si ens fixam en els canvis d'imatge i de moda de les diferents destinacions turístiques, no sembla que el Carib n'hagi sofert cap pèrdua per la generalització del tot inclòs. En canvi, es va començar a considerar una destinació assequible a les classes mitjanes després de la inoblidable campanya publicitària d'en Curro. I Mallorca no es va salvar fa un parell d'anys de la seva caiguda d'imatge perquè no tingués gaire tot inclòs.

A quines conclusions provisionals hem arribat en aquesta polèmica? En primer lloc, que el

tot inclòs diversifica els serveis hotelers, que cada cop són més amplis: balnearis, *wellness*, esports, esdeveniments, conferències, etc., sense que fins ara el gremi dels perruquers o els gimnasos hagin reclamat contra aquesta moda.

En primer lloc, si renunciàssim a oferir aquesta fórmula, només aconseguiríem perdre clientela com a destinació turística.

En segon lloc, per més que la fórmula es posi de moda, a mitjà termini només funcionarà als complexos hotelers que disposin d'instal·lacions i d'espais amplis, els quals no estan a l'abast de tota l'antiga oferta d'allotjament. En aquest sentit, les destinacions més modernes, com Turquia, el Carib o Fuerteventura, estan molt més ben preparades per oferir-los massivament.

En tercer lloc, l'oferta complementària haurà d'invertir a millorar i especialitzar els seus serveis, oferir un valor afegit major i tornar-se més atractiva abans de poder cobrar preus més alts. És el que la competència internacional i local ja fa estona que ha imposat als hotels, als majoristes de viatges i als transportistes aeris i terrestres.

En quart lloc, les administracions públiques haurien de fugir de la temptació de sobrerregular encara més l'hoteleria, ja subjecta a normatives de disseny, sanitat, indústria, prevenció

d'incendis, defensa del consumidor i un llarg etcètera, tot el que tenia sentit quan els turistes volien instal·lacions i serveis superiors als que gaudien els nostres ciutadans. Però avui que els espanyols tenim un nivell de

L'hoteleria està sotmesa a un judici més eficaç que cap administració pública

vida i unes exigències de qualitat i seguretat semblants a les dels alemanys, suecs o britànics, per què ha de menester l'hoteleria regulacions diferents de les dels habitatges o menjadors col·lectius? El sector turístic aspira senzillament a tenir els mateixos drets i les mateixes obligacions que els altres sectors que componen la realitat econòmica i empresarial espanyola.

Això ve a tomb d'algunes propostes d'inspecció i de regulació de la fórmula del tot inclòs, innecessàries davant l'eficaç protecció del consumidor per la legislació ja existent i per la vigilància que els majoristes exerceixen sobre els serveis oferts als seus clients. Aquesta regulació només burocratitzaria encara més l'administració turística, que més val que doni prioritat a millorar les infraestructures i els serveis públics. Però aquesta és una qüestió per discutir un altre dia.

***Miquel Vicens i Ferrer**
President de Foment del Turisme

Roldan

C/ Eusebi Estada, 66 - 68
07004 Palma de Mallorca
Tlf. 971 763 666 - Fax 971 763 667
Internet: <http://www.rolدان.es>
e-mail: [rolدانib@rolდან.es](mailto:rolدانib@rolدان.es)

Certificat de Qualitat
ISO 9001:2000 Nº 12.05074

Cream espais per conuiu

Desestacionalitzar, un fracàs

PERE MARÍ

Tot i els esforços invertits per les administracions i pel sector privat, més del 55% dels turistes que visiten Mallorca, i més del 70% dels visitants de Menorca i de les Pitiüses, segueixen arribant a l'illa en un període molt curt: de juny a setembre.

Desestacionalització. Poques paraules han estat tan emprades com aquesta en la discussió sobre el futur del turisme a les Balears. Fa més de deu anys que es parla de reduir l'estacionalitat en l'arribada de visitants i les diferents administracions públiques han invertit milions i milions d'euros amb aquest objectiu. Els resultats, si es mira l'evolució del turisme de 2001 a 2004, han estat i són francament decebedors.

Independentment de les sigles polítiques —en el període han governat tant Pacte com PP— i dels resultats obtinguts al final de l'any (més turistes o menys), la situació ha estat la mateixa. El gruix del turisme (i la major part dels augments) se segueix

concentrant en quatre mesos a l'any, de juny a setembre. Juliol i agost segueixen essent la punta de la temporada (i amb molta diferència), i el sol i platja, la base de la indústria turística illenca. Els intents d'allargar la temporada durant anys, basats en el disseny de productes nous i, moltes vegades, en la negociació directa amb els operadors turístics, han presentat un balanç magre.

El fracàs del procés de desestacionalització no és total. A Mallorca, el panorama és diferent. «Només» un 57,6% dels vuit milions i mig de visitants que rebé l'illa el 2004 es concentraren en el període de juny a setembre. Una anàlisi completa de la situació, estudiant zona per

zona la situació a cada municipi, relativitzaria aquesta xifra a molts municipis de l'illa, atès el poder d'atracció de

Palma i de Calvià durant tot l'any. Però on més clarament s'observen el fracàs i les dificultats de portar endavant aquest procés de prolongació és a les Pitiüses i a Menorca. En aquestes tres illes, tres de cada quatre visitants es concentren als mesos d'estiu. Existeix un petit avantatge per a Menorca, però és ridícul per poder ser utilitzat com a element d'anàlisi.

Resulta obvi, per tant, que ha estat molt més fàcil omplir-se la boca parlant de desestacionalització que no aconseguir-la. Entre altres coses, perquè per aconseguir un visitant fora de temporada alta s'ha hagut d'apostar per productes turístics nous, en què les xifres totals són molt menors que les dels visitants que arriben a les illes a cercar platja i bon temps. Turisme nàutic, amb el permís recent en l'ampliació de ports esportius, i més camps de golf —se n'ha aprovat un de nou a Son Bosch (Muro) i es permet l'ampliació dels de Son Muntaner (Palma) i Costa dels Pins (Son Servera)—, són dues de les principals receptes que s'han donat des del Govern i des del sector turístic per aconseguir un flux de visitants estable tot l'any. Segons Felipe Moreno, director de l'Escola Universitària de Turisme Felipe Moreno, les passes que està fent l'Executiu balear en aquesta direcció «són les correctes, van ben encaminades». Segons la seva opinió, s'ha d'estar atent a l'exemple que han ofert altres comunitats: «Destina-

cions com Andalusia han aconseguit allargar la temporada amb la construcció de nous camps de golf» i la solució per allargar la temporada és apostar per productes diferents, entre els quals es poden trobar «el cicloturisme, els ports esportius i el turisme de congressos, que és una gran ocasió per a l'illa», subratlla Moreno. Opina que «l'aposta pel turisme cultural és complicada, perquè el percentatge de persones que decideixen la destinació donant prioritat a la seva oferta cultural és mínim». En aquest cas, només existeix l'opció «d'anar creant aquesta

demanda».

El director de l'escola universitària de turisme privada assenyalava que hi ha experiències en aquest sentit. En el cas de les illes es mostra crític amb el cicle Un hivern a... «perquè no està donant gaire resultat». Segons el seu parer, «l'oferta d'activitats no és suficientment concentrada i atractiva perquè aquest cicle pugui generar demanda nova». En tot cas, creu que per avançar en la desestacionalització «no hi ha fórmules màgiques, existeixen aquests productes i després la pregunta que s'ha de fer tothom és: Volem més turisme o no?».

EL MIRALL

amb el suport de

Consell de
Mallorca

- Plànols Topogràfics
 - Mesuraments
 - Replanteigs
- Fotografies aèries
 - Verticals
 - Panoràmiques
- Publicitat aèria
- Peritatges
- Valoracions
- Projectes agrícoles
- Estudis mediambientals

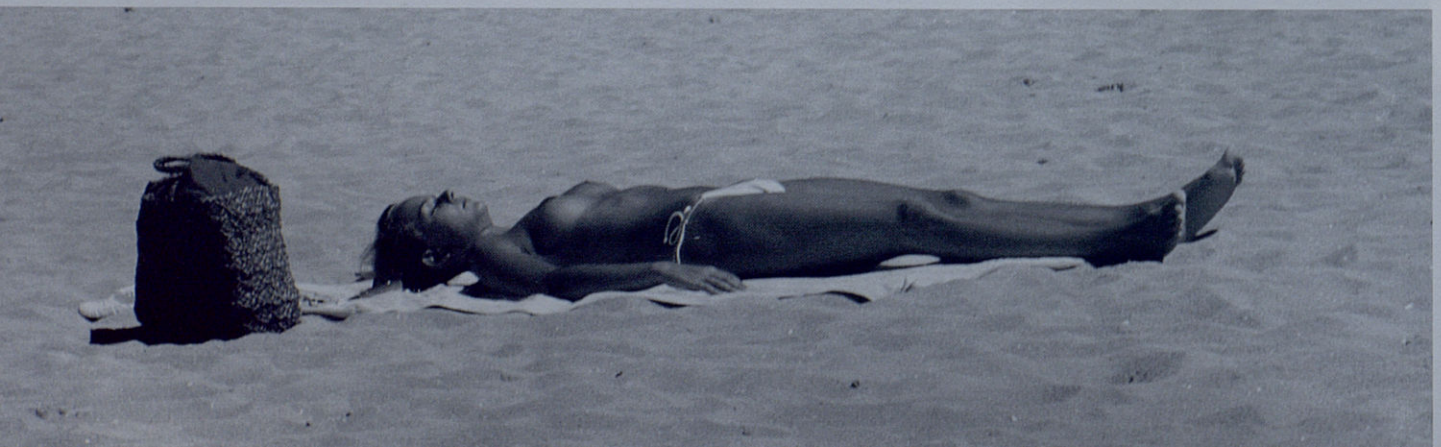
Plaça Rosselló, 4A, 3r - Tel. 971 72 33 56 Fax 971 71 89 01
www.estop.org E-mail: estop@estop.org

L'economista Carles Manera és d'una opinió ben diferent. «Jo no estic tan segur que més ports esportius i més camps de golf contribueixin a desestacionalitzar», explica Manera, per qui allò bàsic en la política turística balear ha de ser «l'aposta per la qualitat, i la diversificació del sector serveis». Segons ell, un dels elements bàsics per a l'èxit de les illes com a destinació turística «ha estat el seu paisatge» i el professor de la Universitat de les Illes Balears creu que «més construccions, lligades tant a una nova oferta de camps de golf, com a ports esportius, poden acabar generant més demanda d'infraestructures,

com carreteres, per exemple. Entrar en aquesta dinàmica m'espanta». En opinió de Manera, la via de futur per al turisme balear és precisament la contrària del camí desestacionalitzador. «Ens hem de refermar com a destinació de sol i platja. Això no vol dir quedar-nos quietes, sinó que hem d'impulsar una oferta especialitzada i de qualitat». L'experiència aconseguida en dècades de feina, les bones comunicacions i la situació privilegiada de les illes enfront d'altres destinacions alternatives són arguments per justificar aquesta aposta de Manera: «Sabem que és inviable que hi hagi la mateixa tensió i

ocupació en temporada baixa que a l'estiu. Aprofitem, doncs, al màxim el nostre potencial, perquè la realitat és que els nostres principals clients, Alemanya i Gran Bretanya, concentren la seva demanda de places entre juny i agost. Sobre-tot, evitem una nova expansió constructora al litoral, que aniria en contra nostre». Coincideix amb Moreno que l'oferta de turisme cultural «no tindrà una resposta de masses». Això és cert en el sentit que a les enquestes realitzades als visitants, l'oferta cultural no apareix als primers llocs en la presa de decisions. Però al mateix temps, els estudis assenyalen que els

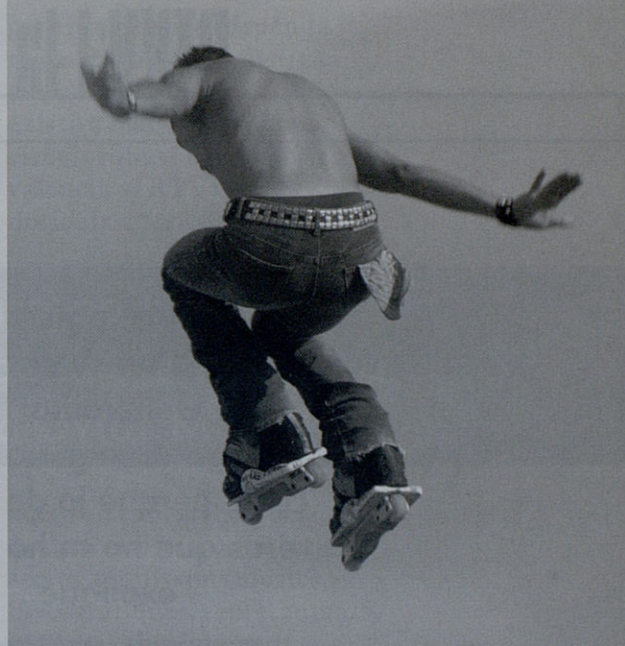
turistes que mece valoren aquest tipus d'oferta també tenen un nivell de despesa superior a la mitjana.

El sociòleg Antoni Tarabini, per la seva banda, assenyala que «ja fa vint anys que parlam de desestacionalitzar, i el que està passant és precisament el procés contrari, la temporada s'escurça més. Els visitants i la feina es concentren en la segona quinzena de juliol i la primera d'agost. Això és un problema seriós», perquè, entre altres coses, pot implicar que els hotels obrin menys temps i «hi hagi una pèrdua d'estabilitat laboral, la qual cosa equival a menys qualitat». Al mateix temps explica que «qui pot patir més les conseqüències del fet que continuï aquest fenomen és l'oferta complementària, abans que l'hoteleria». Tarabini anima empresaris i poders públics a «espavilar» i a treballar d'acord amb un model turístic que està canviant. «Els hotelers han de canviar el xip», opina, perquè «l'hotel ja no suposa el punt de

referència únic» de la indústria i s'està transformant el sistema de contractació: «La gent contracta més viatges independentment dels operadors turístics, reparteix les seves vacances i viatja més vegades a l'any. A més a més, l'entrada de les companyies de baix cost està tenint un gran impacte en el sector del transport. Però no oblidem una cosa, les *low cost*, quan porten més gent, és als mesos de plena ocupació, a l'estiu».

En opinió de Tarabini, s'han de llançar productes i ofertes com l'esport i el cicloturisme: «Hem de lluitar per segments molt concrets de l'oferta, i sobretot, no podem oferir més del mateix. Hem de diferenciar i especialitzar les nostres àrees turístiques». Segons el seu relat, el mercat «és dinamitat i costa molt atreure turistes. Ja han passat a la història els temps en què sis mesos abans ja sabies com aniria la temporada. S'ha de lluitar molt més».

L'entrada de les companyies aèries de baix cost a les Balears ha estat molt evident, i a l'any 2004, segons l'Institut d'Estudis

Turístics, transportaven a les illes des d'Alemanya una xifra de passatgers similar a les companyies tradicionals. En total, han arribat a la comunitat per aquesta via 3,1 milions de turistes (2004), quan a totes les illes arribaren per via aèria 10,8 milions de passatgers. L'increment d'aquest sector de l'oferta respecte de l'any anterior fou del 30 per cent.

Evolució de l'arribada de turistes per illes (2001-2004)

MALLORCA

ANY	TOTAL TURISTES	ARRIBATS JUNY-SET.	%
2001	7.216.222	4.104.711	56,8
2002	6.731.031	3.879.441	57,6
2003	7.473.584	4.336.883	58,02
2004	8.594.415	955.722	57,6

MENORCA

ANY	TOTAL TURISTES	ARRIBATS JUNY-SET.	%
2001	1.067.099	763.511	71,5
2002	1.056.687	780.104	73,8
2003	1.119.193	809.637	72,3
2004	1.097.090	794.682	72,4

EIVISSA I FORMENTERA

ANY	TOTAL TURISTES	ARRIBATS JUNY-SET.	%
2001	1.740.729	1.272.964	73,3
2002	1.678.600	1.257.179	74,8
2003	1.670.443	1.227.649	73,4
2004	1.795.178	1.302.205	72,5

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades dels anuaris de la Conselleria de Turisme del Govern

RTVV i la música en valencià

PAU ALABAIOS

Senyor Camps, potser vostè, com a president de la Generalitat, me'n puga dir alguna cosa, perquè jo de veres que no m'ho explique...

El cas és que tinc un instrument, una guitarra acústica; i amb aquesta faig cançons; i pose música a alguns poemes que escric; actue en directe de tant en tant davant d'un públic, de vegades més nombrosos, altres vegades no tant com fóra desitjable. A més a més, he triat expressar-me en valencià, quan cante i componc les lletres, perquè és la meua llengua, senzillament. Sí, sí, ha sentit bé: en valencià! He gravat un disc i l'he tret al mercat. He fet arribar el meu treball a una sèrie de cases de cultura, teatres, sales de concerts i una quantitat significativa de ràdios i televisions del nostre territori. Però no hi ha manera, la porta de Canal 9 sempre està tancada per a les meues cançons.

No sé, no acabe d'explicar-m'ho: com és possible que encara no s'haja emés un reportatge d'aproximació a la figura d'Ovidi Montllor (per posar un exemple, tot coincidint amb el desé aniversari de les seues vacances) en un mitjà de comunicació públic que té «l'obligació establerta [...] d'atorgar una especial protecció i respecte a la recuperació del valencià» (segons paraules textuais de la seua Llei de creació)? O és que el cantautor d'Alcoi no va tindre res a veure amb el procés de dignificació del nostre idioma? Com és possible que artistes d'una projecció internacional consolidada, com ara Miquel Gil o l'Ham de Foc, que utilitzen el valencià com a vehicle d'expressió, no hagen

sigut mai convidats a presentar els seus discos en una televisió que tracta de «superar la relació de desigualtat entre les dues llengües oficials de la Comunitat Autònoma» i, en canvi, els videoclips de les estrelles més comercials i frívols del pop espanyol (i anglosaxó) col·lapsen els programes musicals de Punt 2? No li pareix una estranya manera d'equilibrar la balança? A vosté li sembla versemblant que «vetllar per l'adequada presència del valencià» forme part dels objectius primordials de l'ens públic? ¿O què em diu d'aquest extracte de la mateixa Llei en què s'afirma que l'aparició de RTVV «possibilita una antiga i renovada aspiració del poble valencià: la d'expressar-se i comunicar-se en la pròpia llengua, per a la qual cosa els mitjans de comunicació de caràcter públic constitueixen el suport idoni i l'evidència irreprotxable de la nostra voluntat política»? És com un acudit, però sense gràcia! Fa unes setmanes vaig llegir en *Levante EMV* que el programa Pobleshaw, un espai que forma part de la graella d'estiu de Canal 9, va censurar en l'últim moment la participació del grup Verdcel. Les raons oficials apel·len a una hipotètica incoherència de continguts, sembla que l'estil de la formació alcoiana no combregava amb la línia del programa. Però de quina línia estem parlant? Qualsevol amant del karaoke o aspirant a ploramiques d'Operación Triunfo té garantit el seu trosset de

pantalla; però, en canvi, es veta un grup amb una solvent carrera musical a les esques, amb una sèrie de concerts de nord a sud del domini lingüístic, amb temes originals i un disc a les botigues. No done crèdit! A mi em van telefonar la setmana passada del mateix programa. Em convidaven a participar en l'espectacle que estaven organitzant a Torrent, la meua ciutat. Que et criden de Canal 9 sempre fa il·lusió perquè penses de seguida que les coses estan canviant. Saps que la cobertura de la televisió de tots els valencians és autonòmica (fins i tot internacional, gràcies a la implantació de les plataformes digitals) i, és clar, acostumat a emissores locals sota mínims, creus que se't presenta una bona oportunitat de promoció, la possibilitat d'obrir el teu treball a molta gent, conciutadans, a més a més. Però l'eufòria es dilueix molt prompte, quan t'expliquen les condicions: «el directe és molt complicat de sonoritzar, de manera que necessitem que portes la base instrumental gravada i que cantes per damunt», «farem un seguiment dels vostres assaigs i parlarem amb la gent del teu entorn: estaria bé fer una entrevista amb tons pares», «triarem nosaltres la cançó que considerem més adequada per a la línia del xou; com

que participen diversos grups amb estils diversos, hem de buscar una coherència». D'una peça, senyor president, em vaig quedar d'una peça! M'estaven demanant que renunciara a tots els meus principis si volia eixir en Pobleshows, que subhastara la meua ètica professional si tenia intenció d'aparèixer en Canal 9, que banalitzara la meua proposta, en poques paraules. Com li ho conte, senyor Camps: una televisió que té l'obligació (en negreta, subratllat i majúscules) de vetllar per la defensa i normalització de la llengua, només ens obre els braços si sacrificuem la nostra integritat, si aquells que hem apostat per dignificar la cultura en valencià signem, per voluntat pròpia, el nostre certificat de defunció moral... És senzillament denigrant, un insult. Per quina raó és condició indispensable que mons pares siguin entrevistats perquè jo puga actuar en Canal 9? Per tal d'oferir una imatge de precarietat, de musicastre amateur, aficionat, al qual donen els quinze minuts d'almoïna de què parlava Warhol? És que no volem caritat... Dels mitjans de comunicació públics (que no

governamentals) depén la normalització lingüística i cultural d'aquest país. No existirà mai de la vida un circuit robust de música en valencià si RTVV no es decideix a fer una difusió

Encara no s'ha fet un reportatge sobre la figura d'Ovidi Montllor?

adequada del treball dels nostres artistes. N'hi ha un sector amplíssim (músics, discogràfiques, representants, etcètera) absolutament desatés per part de la Generalitat Valenciana. Només a còpia de voluntat política és possible solucionar aquest problema. Dignitat, treballar amb dignitat, és l'únic que demanem. No volem tractes de favor, però exigim un respecte, això sí! Oferim qualitat i compromís a canvi d'una miqueta d'atenció... Què li sembla, president? Hi pensa dir alguna cosa?

*Pau Alabajos, cantautor.
Secretari del Col·lectiu de
Músics i Cantants en Valencià
Amb el suport de la directiva:
Mara Aranda de l'Ham de
foc, Carles Enguix, Miquel
Gil, Miquel Gironés d'Obrint
Pas, Manolo Miralles d'Al
Tall, Feliu Ventura i Rafa
Xambó*

EL MIRALL amb el suport de

**Generalitat
de Catalunya**

10è aniversari d'El Corte Inglés a Palma

EL MIRALL

El Corte Inglés celebrarà el seu 10è aniversari a Palma el proper mes de setembre. Deu anys donen per a molt i per aquesta raó hi ha programats una sèrie d'actes que testimoniaran, sobretot, la vinculació de l'empresa amb les nostres illes, gairebé d'ençà que arribà.

Aquest interès ha quedat reflectit amb iniciatives tan interessants com la Mostra de Vins de les Illes Balears, que va reunir dotze cellers de la nostra comunitat per intentar promoure el nostre vi tant a escala insular com en l'àmbit exterior. Una mostra completa amb activitats complementàries, conferències, subhastes benèfiques i un curs de degustació de vins a Madrid, al centre del passeig de la Castellana. La moda balear també ha tingut presència en aquesta vinculació. Recordem la presentació de les col·leccions primavera-estiu de 2003 amb roba de dissenyadors de la talla de Tolo Crespi, Magines, o Xisco Caimari.

Amb motiu d'aquest aniversari —com dèiem— i durant el mes de setembre, estan previstes una sèrie d'activitats prou interessants, totes gairebé a partir del dia 9.

En primer lloc, una exposició de pintura sobre el paisatge mallorquí, que comptarà amb un espai físic d'uns 450m², on podrem veure obres d'autors diferents, les quals podran adquirir posteriorment els clients interessats.

La Fira de Productes Agroalimentaris, recordant les quinzenes monogràfiques, serà un dels actes importants d'aquest aniversari, en què s'oferiran al públic productes de qualitat (molts dels quals, ecològics), cursets de cuina i activitats complementàries com les jornades gastronòmiques. Però El Corte Inglés no té únicament una filosofia de comercialització de productes,

sinó que també pretén mostrar la seva sensibilitat per la feina artesanal, una feina que corre perill de desaparèixer. Per aquesta raó hi haurà una fira de productes artesanals, en què podrem gaudir del brodat mallorquí, de les teles tradicionals i del fang treballat. Tornant al tema alimentari, no hem d'oblidar la bona feina del Club del Gourmet, que té unes sessions especials preparades dedicades al xampany Moët; al pernil ibèric de Sánchez Romero Carvajal amb xerès; al caviar iraní amb xampany Dom Perignon, i al vi dolç Tokaji amb foie. Finalment, cal destacar-ne l'acte de cloenda. Serà un concert que tindrà lloc el dia 27 de setembre a l'Auditori de

10è
10 ANIVERSARI
El Corte Inglés

Logotip de l'aniversari realitzat per Oscar Vázquez.

Aparador de productes de les Balears.

Palma, a càrrec de l'Orquestra Simfònica de les Balears. En aquesta ocasió, la dirigirà el

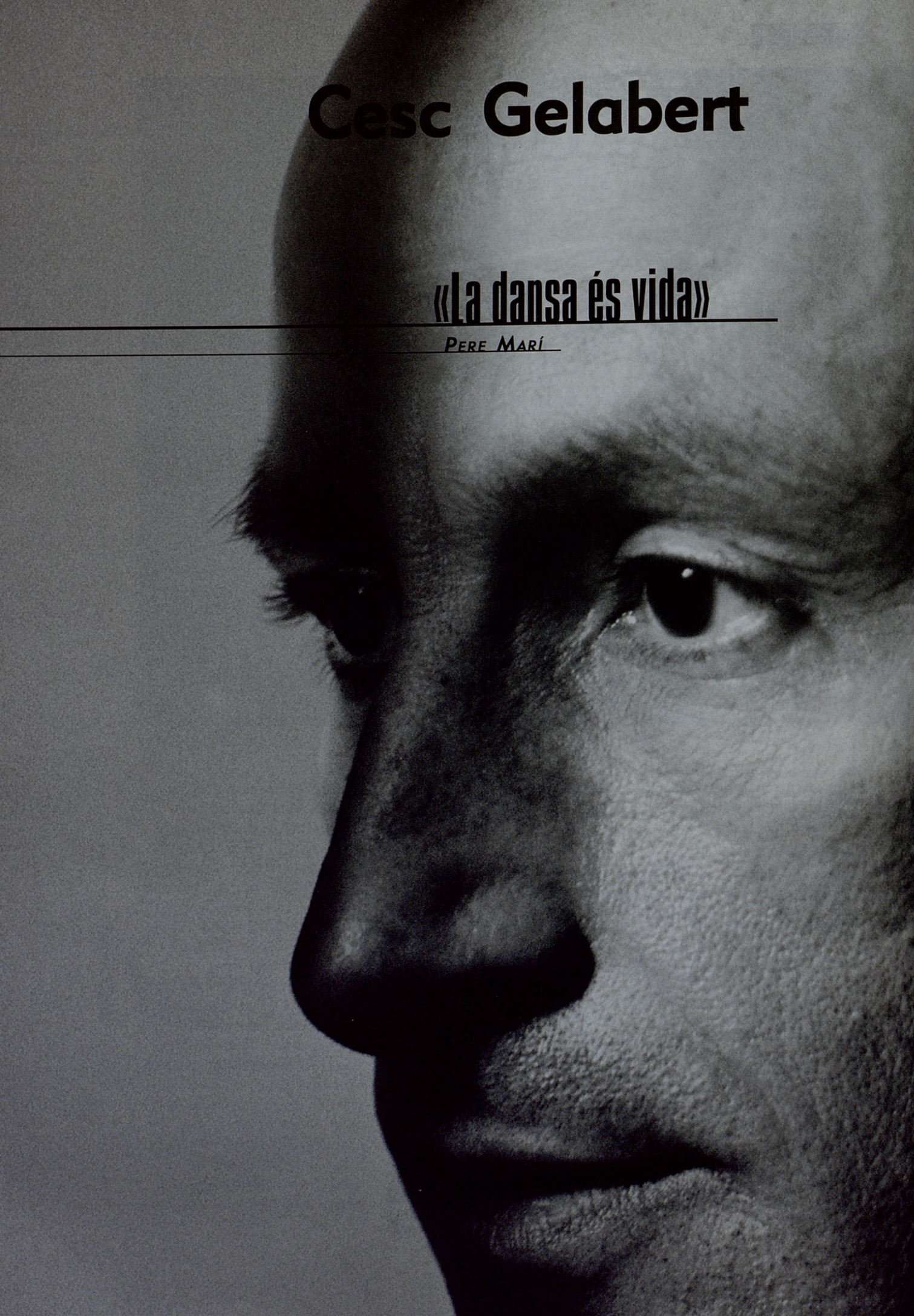
director Guerassim Voronkof i hi col·laboraran els cantants solistes participants en les

darreres edicions del Premi Manuel Ausensi per a veus joves, organitzat per El Corte Inglés mateix. El programa és certament atractiu, amb peces escollides de *Tosca*, *La Traviata*, *Turandot*, *Cavalleria Rusticana* i dues àries de l'obra inacabada *El pastor y la luna* de Ricardo Estrada.

Dit això, és just donar un «per molts anys» a El Corte Inglés, una empresa en expansió constant (acaba d'obrir Sfera, una botiga de roba que pertany al grup) i que és sensible al tema de la normalització: se'n cuida al màxim, de retolar en català, i pròximament editarà el fullet de la Setmana Fantàstica íntegrament en català per als clients interessats.

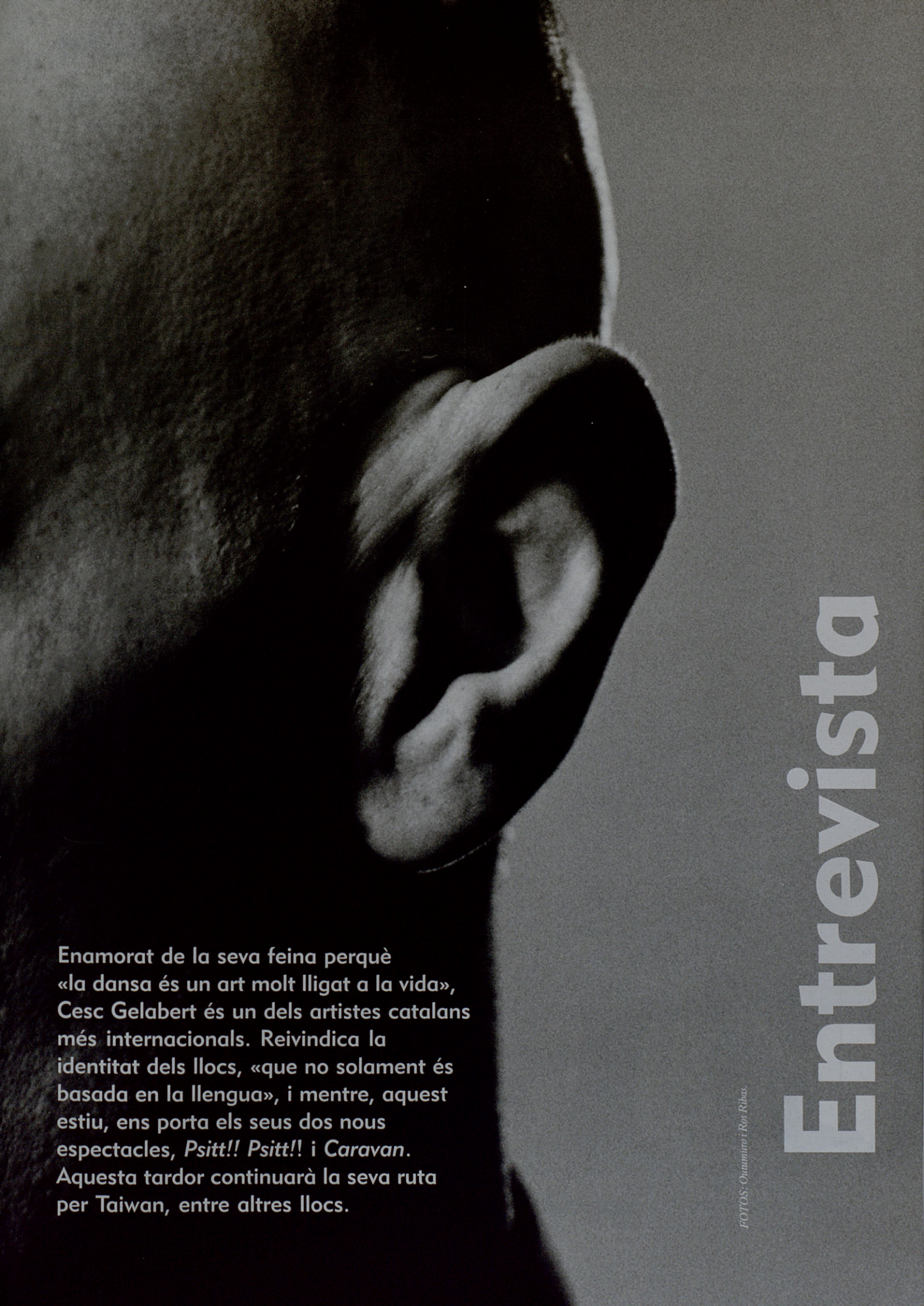
Edifici de les Avingudes.

Cesc Gelabert

«La dansa és vida»

PERE MARÍ

Enamorat de la seva feina perquè «la dansa és un art molt lligat a la vida», Cesc Gelabert és un dels artistes catalans més internacionals. Reivindica la identitat dels llocs, «que no solament és basada en la llengua», i mentre, aquest estiu, ens porta els seus dos nous espectacles, *Psitt!! Psitt!!* i *Caravan*. Aquesta tardor continuarà la seva ruta per Taiwan, entre altres llocs.

FOTOS: Outanuro i Ros Ribas

Entrevista

Premi Nacional de Dansa de Catalunya els anys 1983 i 1996 i Premio Nacional de Danza l'any 1996. Li han atorgat dos guardons Max pel seu treball (2000 i 2005) i un reconeixement de la crítica per la seva actuació al Festival

músiques del nord-català Pascal Comelade, a partir de l'obra del francès Erik Satie, i la segona, una interpretació molt personal de Duke Ellington. Aquest estiu ha estat a Austràlia i Xile i prepara un viatge a Taiwan a la

tardor per presentar-hi la seva feina.

Segons expliquen d'ell, Gelabert manté una manera molt particular

molt lligat a la vida. Tothom balla en algun moment. La dansa és art viu i efímer, que demana equilibri i harmonia entre el que fa el cos i el que demanen el cor i la ment. La popularitat, però, és una cosa que també depèn de l'hàbit social. Això és una altra cosa.

A què es refereix?

Amb el nostre ritme de vida, ens costa treure temps per seguir un espectacle en directe. I això afecta la meua feina i moltes altres activitats que es fan al damunt d'un escenari, com el teatre. Però a diferència d'una pel·lícula, la dansa és una activitat que té una exigència de contacte amb el públic. No la pots comprar empaquetada. Aquí, finalment has de triar, i pensar que el que en trauràs a canvi val la pena.

Què es pot fer per animar la gent a anar a veure una actuació?

«Ens costa treure temps per seguir un espectacle en directe, i això m'afecta»

d'Edimburg de 2004. És un dels ballarins i coreògrafs més respectats de l'Estat i d'Europa: ha aconseguit fer dansa contemporània, sense rompre tampoc amb la seva tradició. El passat desembre de 2004, actuà a la Nit de la Cultura de l'Obra Cultural Balear, en una actuació «molt emotiva i interessant», en què convertí una poesia de Joan Alcover, *Desolació*, en moviment. Amb la companyia de ball que creà l'any 1986 amb Lydia Azzopardi, acaba de presentar dos espectacles. El primer, sobre

de moviment, una presència carregada d'intensitat i contenció, d'exactitud i poesia, basada en la tradició, però amb una interpretació, alhora, profundament contemporània. Es mou àgil. Però les seves paraules també ho són. L'avalen més de trenta anys de feina i d'èxits.

La dansa segueix essent un art elitista?

No, no ho és. Això ha canviat molt en els darrers anys. Hem de tenir en compte que és un art

Carrer d'en Rubí, 5
Tel. 71 38 21
07002 Palma (Mallorca)

LLIBRES DE TOTS
ELS PAÏSOS
CATALANS

LLIBRES INFANTILS
I JUGUETES

LLIBRES DE TEXT

DISCOS I CASSETTES

SERVEI
DE LLIBRES
ESTRANGERS

Pianos Can Garcias

Des de 1.951

Pere Josep Garcias
Pianer

Reparació, Restauració i Afinació

Venda i Lloguer Opció-Compra

Assessoraments - Transports

Joan Maura, Bisbe, 10
07005 · Palma de Mallorca
Tel./Fax: 971 462 016 · Mòvil: 607 891 930
www.lasguias.com/pianosgarcias

S'ha de pensar que una bona representació és com beure un glop del millor vi. Primer l'has de tastar, és com viure la vida en primer pla. El moviment és vida, però també té capacitat per moure ànimes. I tot això, per descobrir-ho, s'ha de provar.

És més fàcil viure amb la seva feina a Madrid, on hi ha grans companyies finançades per l'Estat, o a Barcelona?

És igual de complicat a tots dos llocs. La prova final és la mateixa: la resposta del públic. Un espectacle és com compartir un somni, quan funciona bé. Però si no aconseguies aquesta complicitat amb l'espectador, no hi ha somni, et quedes sense ell.

Els premis són vitals per a l'èxit d'un artista?

Opinions

«El treball de Cesc Gelabert com a coreògraf em sembla molt interessant»

Víctor Ullate, ballari

«Molt interessant, Cesc Gelabert. És de l'estil de Pina Bausch, però amb un toc propi»

Francisco Servero, periodista. Diari La Nación (Xile)

«Gelabert aconsegueix crear un clima entre circense i d'agradable vespre de festa major, potenciant les capacitats expressives de cadascun dels seus ballarins, tots ells molt heterogenis»

Marta Porter, periodista. Avui

«Caravan es revesteix d'un to més provocatiu i sensual... aquesta segona part ofereix solos destacables i duets exquisits»

Núria Rabat, periodista. El Periódico

«Senzill i virtuós. Un espectacle de gran bellesa estètica, amb interessants propostes de moviment i escenografia, i ballarins de molt alt nivell»

Atrapalo.com

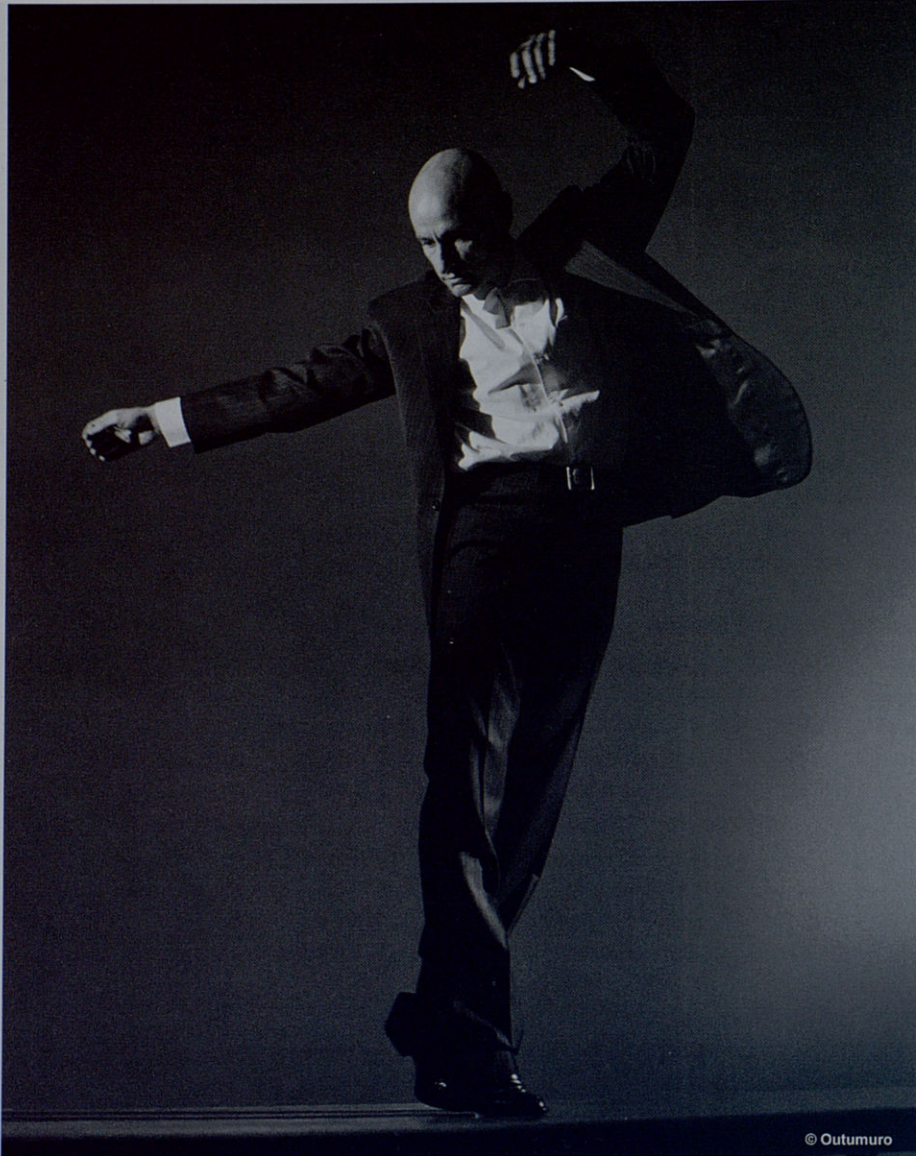
«Del que tenc més memòria és de la superba i minimalista actuació del ballari català Cesc Gelabert al Festival de Melbourne de 2003»

Jill Sykes (Sydney Morning Herald)

«A Madrid Cesc Gelabert actua dins sales alternatives. A París, als teatres més prestigiosos»

Cristophe Zubilaga (Revista Limbo Starr, 2002)

mantenir la llengua s'ha de fer un esforç important entre tots. De tots depèn que la mantinguem viva. El que no hem de fer, en tot cas, és agafar por.

Creus en el multilingüisme?

Jo hi crec. Amb la meua dona parlo en anglès. Jo domino tres idiomes més, a part del català i del castellà. Jo reivindico la identitat dels llocs que, en la meua opinió, no solament es basa en la llengua.

No solament?

Jo reivindico la dansa com un llenguatge més, com una part important de la cultura d'un país. El moviment és essencial, i internacional, pots fer-te entendre sense paraules, però alhora es fa de manera diferent a cada lloc, perquè també es basa en les diferents tradicions de cada país. Jo crec que la meua feina, inclosa dins la dansa contemporània, és també, a la vegada, profundament barcelonina, catalana i mediterrània. I opino que això es pot notar a l'escenari.

Com veus la gestió pública en matèria de promoció de la dansa per part del nou Govern de la Generalitat?

No tenc prou informació sobre la qüestió. Hi ha hagut moltes esperances amb els seus primers moviments, és veritat, i s'han obert moltes expectatives de futur. Ara hem d'esperar a veure si es concreten.

Sempre hi ajuden. El que fan, sobretot, és que la gent es fixi més en el que fas. Però el més important és que els espectadors quedin satisfets amb cadascuna de les teves feines i vulguin seguir-te en el futur.

Com veus la situació del català?

Respecte a quan era jove, és clar que hi ha hagut molts canvis. Ara, afrontem el nou repte de la immigració, que ens ve de tot el món. Espero que ens en podrem sortir, igual com va passar amb la gent que va venir a Catalunya d'altres comunitats de l'Estat. Per

**erco
leta**

Gianni Rodari

**Infants de 0 a 4 anys
Ensenyament en català
Pedagogia activa
Grups reduïts
Servei de cuina**

ARQUITECE BENNÀSSAR, 46
07004 PALMA - Tel. 971 29 90 86

**erco
leta**

Gianni Rodari

Antoni Pizà, des del cor de Nova York

LORENÇ VICH SANCHO

Molt lluny i oblidades resten ja aquelles romàniques terres que un dia també s'atreviren a obrir-se el pit amb prou altivesa. Dues illes, Manhattan i Mallorca, sempre dormen enmig de tota la terra i alhora sobre un mar incògnit, rabiós, ple de meduses intolerants.

La música sona tènueament. La finestra és oberta. Són els dits d'un pianista que es barallen amb un indomable Rachmaninov. Algunes illetes més avall se sent la veu d'un Falstaff desesperat. El meu amic Giuseppe vol que Vittorio Emmanuel sia proclamat rei d'Itàlia. Jo no li faig cas. Felanitx està a unes quantes hores d'aquell indret. Un camí de núvols. La gran ciutat va quedant diminuta a l'horitzó. El viatger torna a posar peu a la terra on va néixer el 1962. Em telefona. «Som per aquí uns quants dies. Ens podríem veure».

Antoni Pizà és home prou entusiasta, de conversa apassionada, i creu fermament en tot allò que fa. Ja de ben jove abandonà l'illa per establir-se a València i Madrid per estudiar la carrera pianística. Més endavant es doctorà en Musicologia i Filosofia a la Universitat de Nova York. A hores d'ara ja és professor de dita universitat. Ocupa la càtedra Frederic Mompou i entre classes magistrals i àrdues investigacions ens familiaritzam amb ell a través dels seus llibres, que no deixen de ser importants referents de la història de la música.

He de confessar, ara i aquí, que la primera intuïció del meu primer ús de raó —la que omplia tots els meus ànims— fou sempre la musicologia. Després el món i la

vida s'encarregà de pervertir tots els meus naturals sentits, amb literatures, poètiques, periodismes i altres lletres desvergonyides. Topar-me ara amb aquest musicòleg ha resultat ser tota una reconversió, per un curt instant, a tot aquell món, la música, el piano, el cant coral, els músics...

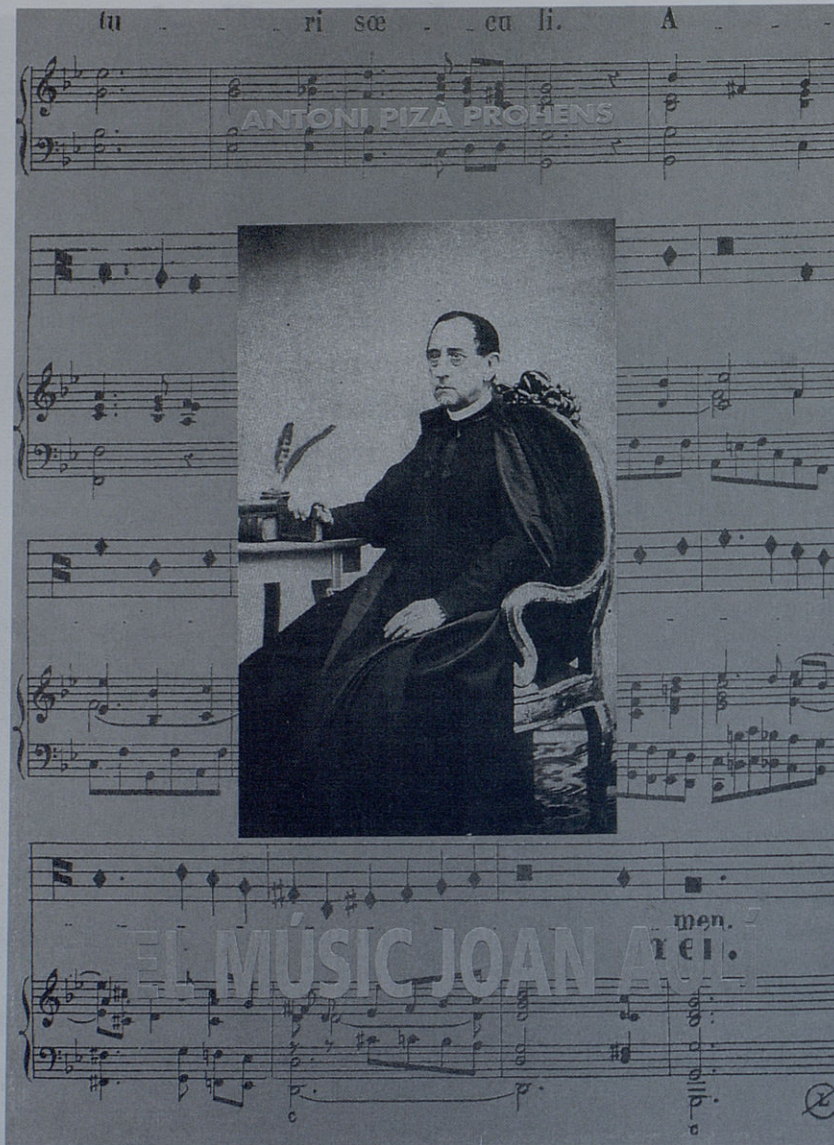
I la primera ditada de mel serà per la lectura del llibre titulat *El músic Joan Aulí* (1996), assaig que tracta sobre l'eminent felanitxer, del qual Antoni Noguera afirmava que «[...] no tardó en llamar la atención de las gentes, que no cesaban de admirar su exquisito gusto, su prodigiosa inventiva, y su talento de ejecución. Convertido en consumado organista [...]». Dins aquest llibre apareix l'edició facsímil de la *Misa de coro*, editada a Palma el 1887.

Quatre anys més tard d'aquell primer assaig històric, el 2000,

Tot sembla prou immens. Cada gratacel es dedica a gratar el seu propi infern. La més babilònica de les urbs contemporànies contempla el món amb una arrogància sense precedents.

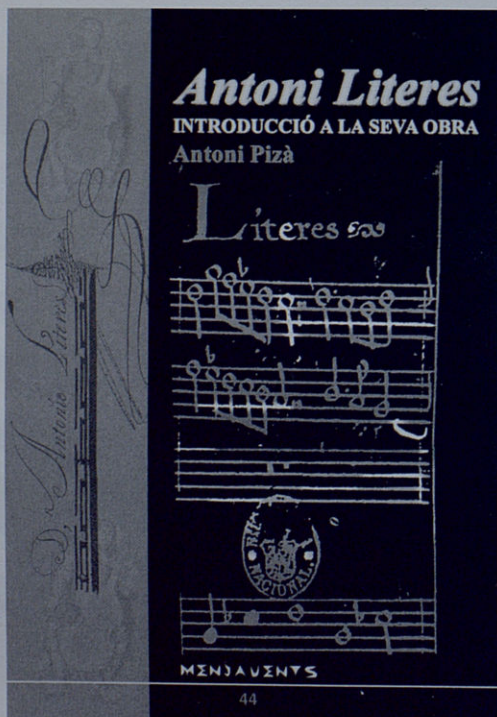
Notes literàries

de la Capella Reial. Escoltarem ara les sarsueles *Acis y Galatea*, *Júpiter y Danae*... M'agrada ara recordar les paraules del Padre Feijoo, dins el seu –sempre a mà– *Teatro Crítico Universal*: «[...] Algunos extranjeros hubo felices en esto, pero ninguno más que nuestro don Antonio de Literes, compositor de primer orden y acaso el único que ha sabido juntar toda la majestad y dulzura de la Música Antigua con el bullicio de la moderna.» I el mateix any –el 2002– el mateix segell editorial s'arriscava amb un altre llibre d'Antoni Pizà. Aquest cop anava acompanyat pel fotògraf i periodista Bartomeu Amengual, que, per cert, també viu per aquells indrets. *Bravo Joan Pons! L'univers del baríton a Nova York* ens mostra la potent figura del menorquí que ha sabut imposar la seva veu per tot el món. Luciano Pavarotti li cantava el pròleg.

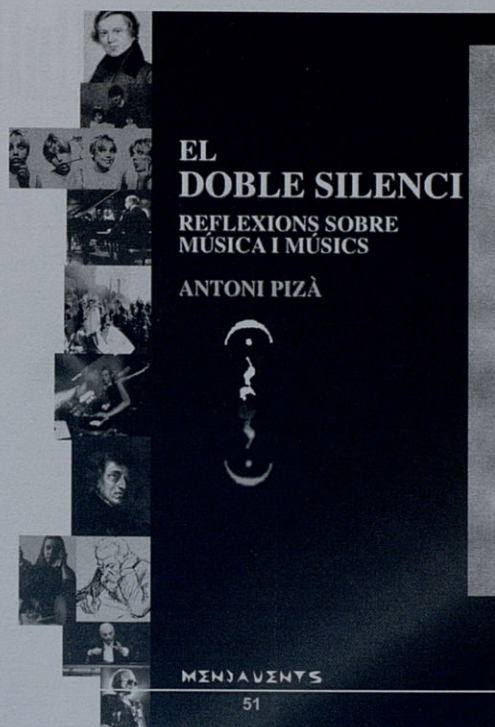
La veritat, emperò, és que el senyor Pizà és l'autor d'un llibre verament excepcional, un d'aquells toms que marquen època i fan escola, d'aquells manuscrits que sobreviuen al seu autor. Tot just, ara, defugirà del rigor històric i s'endinsarà dins un estil periodístic que acarona l'assaig. *El doble silenci. Reflexions sobre música i músics* (2003) és una veritable joia, plena d'erudició musical barrejada amb un llenguatge planer que aleshores fa que el text sigui intel·ligible per a qualsevol lector. Més de setanta articles, apareguts tots dins la premsa diària, ens mostren una visió molt personal del món de la música. Te raó quan afirma que «De música, no solament se'n pot parlar i escriure, sinó que se n'ha de parlar i escriure per eludir el silenci, el doble silenci que l'assetja i aïlla». Em reafirmo. Un llibre sense parió, exquisit, lúcid...

A hores d'ara, ha d'acabar d'enllestir un altre recull d'articles seus, un minuciós estudi sobre el músic català Joaquim

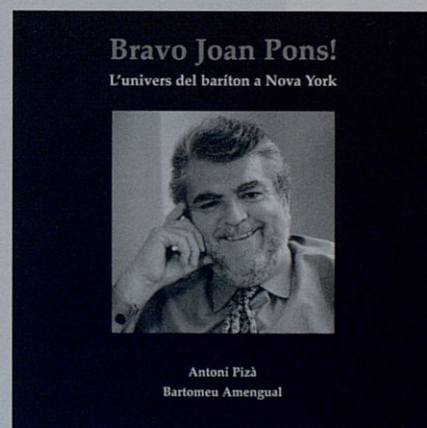
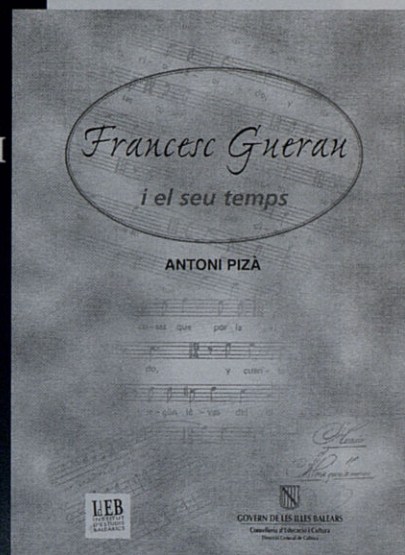
aparegué l'estudi titulat *Francesc Guerau i el seu temps*, amb el qual es feia justícia a un dels músics més excepcionals que han nascut per aqueixes terres, exactament a Palma el 1649. La guitarra barroca ens retornava a fer sentir-nos especialment poderosos. El *Maestro de los niños cantorcicos*, de la Capella Reial de Madrid, retornava a la vida per uns llargs i memorables instants. Un altre músic excepcional fou l'artanenc Antoni Lliteres. Sens dubte ell i Guerau són les figures més importants de tota la nostra història musical. Documenta Balear, el 2002, es féu càrrec de l'obra titulada *Antoni Lliteres. Introducció a la seva obra*. Aquest músic, nat el 1673, també s'instal·là a Madrid, i formà part

Nin –pare de la famosa Anaïs Nin–, que, per cert, passava temporades a Mallorca. Recordo ara un conte seu que està ambientat a Cala Deià. I també prepara l'edició sobre la figura del músic artanenc i missioner franciscà Juan Bautista Sancho. En poques setmanes, exactament el mes de novembre, inaugurarà a Palma una exposició de fotografies d'Alan Lomax titulada «Glances/Mirades/Miradas». Lomax era un etnògraf nord-americà que va venir a Mallorca, Eivissa i Formentera el 1952. No només recollia la música folklòrica, sinó que també fotografiava els cantadors i tocadors que trobava en aqueixes illes mediterrànies. Tot i així també escrivia un diari en què comentava les seves impressions personals d'aquella Mallorca, aleshores en ple franquisme. Sens dubte, Lomax fou el primer científic que es va agafar seriosament l'estudi del blues i del jazz. Va escriure un llibre sobre Jerry Roll Morton i un altre sobre Leadbelly. Clarament,

quan va venir a Mallorca –en paraules d'Antoni Pizà– pretenia trobar-se el Jerry Roll Morton mallorquí.

És hora de despertar. La musicologia ha trobat un fidel agitador. Tot necessita ritme i melodia. Escriure també.

amb un pròleg de Luciano Pavarotti

II Premis d'Educació en el Lleure

Convocatòria 2005

Els Premis d'Educació en el Lleure són convocats per la Fundació Lluís Carulla amb el suport de la Secretaria General de Joventut de Catalunya i el Consell Nacional de la Joventut de Catalunya.

Objectiu

Aquests premis estan destinats, d'una banda, a promoure projectes i, de l'altra, a reconèixer i a difondre experiències de caràcter educatiu dins l'àmbit de l'educació social i del lleure.

Dotació

- 3 premis de 4.000 euros cada un per a nous projectes.
- 2 premis de 4.000 euros cada un per a treballs que presentin el resultat d'una experiència ja realitzada.

El termini de presentació de propostes acabarà el dia 15 de desembre de l'any 2005 i el veredict del jurat es donarà a conèixer abans de la fi de febrer de l'any 2006 en un acte públic.

Les propostes podran ser presentades per monitors de totes les terres de llengua catalana.

Consulteu les bases a www.fundaciolluiscarulla.org

Convoca:

LL Fundació Lluís Carulla
www.fundaciolluiscarulla.org

Hi col·laboren:

cnjc CONSELL NACIONAL DE LA JOVENTUT DE CATALUNYA
La veu de les associacions juvenils de Catalunya

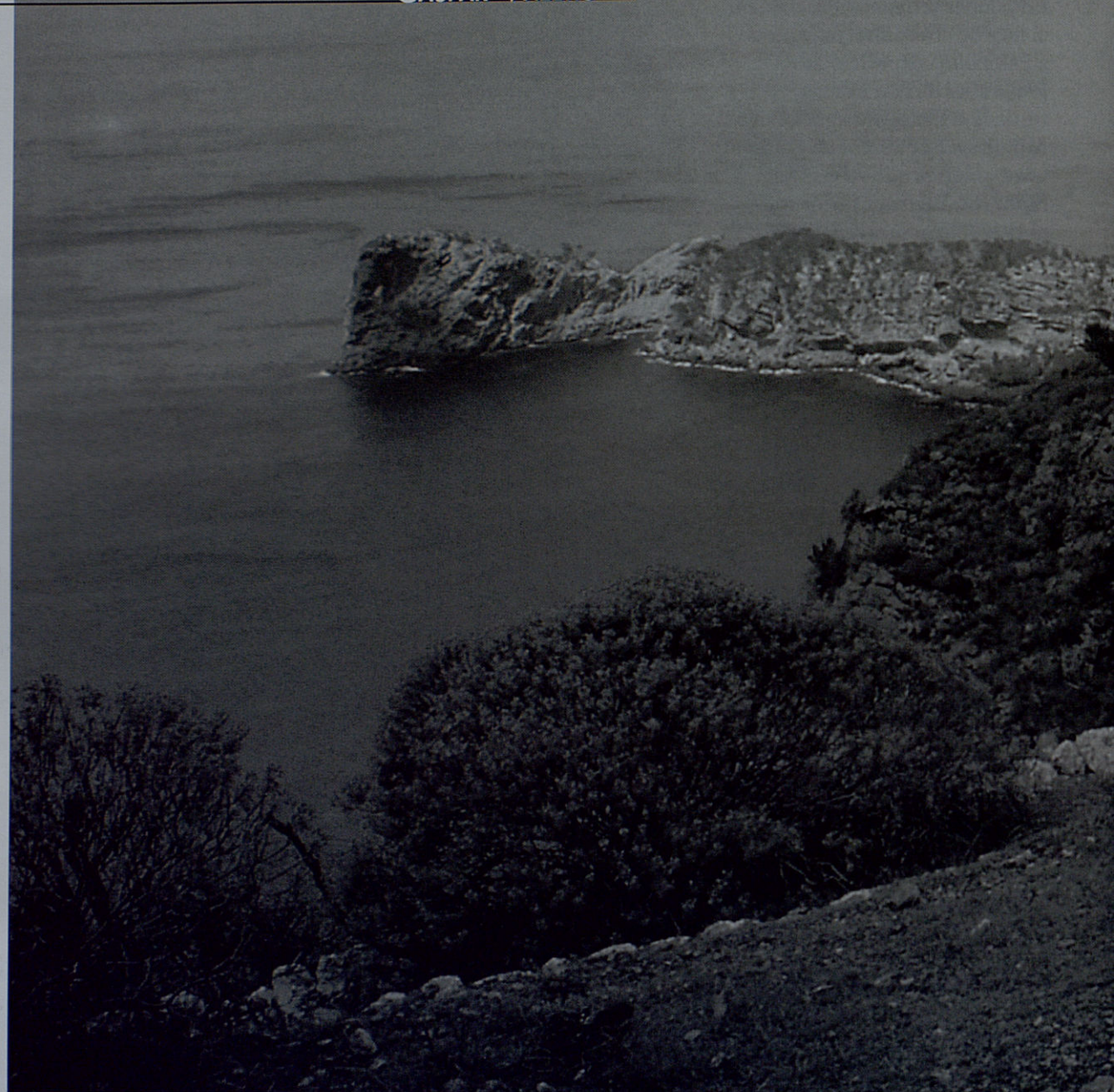
Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència
Secretaria General de Joventut

Els paisatges de Ramon Llull

Ramon Llull i la natura

GASPAR VALERO

Ramon Llull nasqué a la Ciutat de Mallorca cap al 1232, poc després de la conquesta catalana de Mallorca. La seva personalitat gegantina i la seva obra precursora en tantes àrees del saber han estat glosades en moltes ocasions. Llull conegué la natura, s'hi compenetrà i ens deixà els primers versos paisatgístics. Ramon Llull es retirà a la

mntanya de Randa, cap al 1273, on tingué la revelació del seu sistema filosòfic, l'*Ars*; poc després, el 1276, fundà el Col·legi Missional de Miramar i cantà els seus paisatges, paradigmàtics de la serra de Tramuntana. Segons es desprèn de les seves obres, la ment i el sentiment de Llull eren oberts al món i a la natura, sempre disposats a copsar

tota la riquesa perceptible del món, i a gaudir-ne. Llull va estimar, com afirma al *Llibre de Contemplació*, «la claror de l'alba, la de les estrelles, els prats, les flors, les riberes i els boscatges». La natura era un reflex de Déu. Segons J. Hillgarth, «El costum de Blanquerna, quan era ermità, d'aixecar-se a mitjanit i contemplar el cel, recorda el costum de

Llull mateix, que no va oblidar mai la il·luminació que tingué quan mirava amunt des de l'elevat altiplà de Randa o des del monestir de Miramar, situat en un recer del penya-segat, part damunt la Mediterrània». Uns versos clarament paisatgístics apareixen al *Cant de Ramon*, datat cap a l'any 1299, que ens situa Miramar «entre la vinya e el

fenollar», i també a la composició titulada *Hores de Nostra Dona*, que mostren la comunió total entre Llull i la natura: Quan veig la terra e la mar, / e lo cel e oig aucells cantar, adoncs sent al cor tal dolçor / que anc no la sentí major. Per Martí de Riquer, «la visió de la naturalesa en l'obra lul·liana és convencional i idealitzada, però

hi ha llampecs d'una interpretació personal, viva i punyent». Crec que cal remarcar aquests *llampecs*, que avui se'ns apareixen immensament valuosos i significatius, perquè només la senzilla al·lusió paisatgística ja esmentada, que ens situa Llull «entre la vinya e el fenollar», arravatat per l'amor a Déu, com apunta Josep M. Llompart, és

Itineraris

suficient per crear un món de profunda i esplèndida bellesa. En aquests versos hi ha un batec d'autenticitat, una comunicació de vivència íntima i personal. Per això, és lícit parlar d'un sentiment del paisatge, fins i tot

Arqueològica Lul·liana instal·la la placa el 1888. La inscripció diu així: «1888 / En aquest lloch estava, / segons tradició, la casa / natalícia del gran savi / i Bena-venturat màrtir /1232 Ramon Llull 1315».

Aquest làpida ens serveix per situar la conversió de Ramon Llull, que fins als trenta anys es considerà

pietat, que es presentà a mi cinc vets crucificat, per ço que el remembràs, e en fos enamorat

A l'església parroquial de Santa Eulàlia de Palma, se situa la llegenda de l'entrada del jove Llull quan perseguia una bella dama de la qual s'havia enamorat. El poeta Joan Alcover i Maspons (1854-1926) recull l'episodi en el poema «Mallorca i Ramon Llull»:

Un jorn, per a guarir-lo de sa passió insensata,
li diu la dama bella: –Ramon...
mira'm al pit.–
I mostra la ferida que la podreix i mata.
Baf de sepulcre olora lo foll
amant... i esclata
en llum son esperit.

El sepulcre de Ramon Llull se situa a la segona capella radial de la capçalera de la **basílica de Sant Francesc**. És obra de Francesc Sàgrera, de l'any 1487. A la part inferior hi ha els

Morí en el vaixell que el transportava a Mallorca, davant les costes de l'illa

de sorprenent modernitat a l'obra de Llull. Vet aquí com la costa brava de Mallorca es féu per primera vegada objecte de poesia, de la mà més insigne que és possible imaginar.

Itinerari literari de Ramon Llull

Començam la descoberta dels indrets lul·lians de Mallorca a la **plaça Major de Palma**. A la façana de l'edifici de l'angle nord de la plaça hi ha una làpida que recorda el lloc on, segons la tradició, es trobava la casa natal de Ramon Llull. La Societat

«trobador de l'amor humà», immers en una vida materialista i mundana. A partir de les cinc aparicions de Crist crucificat, decidí dedicar la seva vida a lloar Déu; es convertí en «joglar de Déu». Ramon Llull, en el poema *Lo Desconhort*, ens ho comunica íntimament:

Quan fui gran e sentí del món sa vanitat,
comencí a fer mal e entrí en pecat,
oblidant Déu gloriós, seguint carnalitat;
mas plac a Jesucrist per sa gran

nínxols on havien d'anar les figures al·legòriques de les set arts, el *trivium* i el *quadrivium*; al mig, els escuts de Mallorca, dels Reis Catòlics i del llinatge Llull; dalt, el sarcòfag del Doctor Il·luminat, amb una estàtua jacent, amb dos àngels al capdamunt que acompanyen al cel l'ànima del difunt. Hi situam una estrofa del *Cant de Ramon* que parla autobiogràficament de la vellesa. El poema data, possiblement, de la fi de l'estada de Llull a París, cap al 1299. És una autèntica joia de la lírica lul·liana pel seu caràcter pregonament humà i per les seves notes de sensibilitat:

Sóc hom vell, pobre, menyspreat,
no hai ajuda d'home nat
e hai trop gran fait emparat.
Gran res hai de lo món cercat;
mant bon eximpli hai donat:
poc són conegut e amat.
Vull morir en pèlag d'amor...

Segons la tradició, Ramon Llull, cap al 1316, fou lapidat a la ciutat nord-africana de Bugia. Greument ferit, fou recollit per uns mariners genovesos i morí en el vaixell que el transportava a Mallorca, davant les costes de l'illa. Gaston Vuillier ens recrea la llegenda: «A Bugia fou ferit, i finalment apedregat pels habitants a les portes de la ciutat. Uns pescadors genovesos recolliren el seu cadàver i partiren cap a llur pàtria. Però quan es creien entrar al

Relojería Española S.L.

Fundada en 1885

Concessionari Oficial

OMEGA

LONGINES
SWISS WATCHES

TISSOT
Swiss Quality Time

RADO
Switzerland

FORTIS
SWISS WATCHES
OFFICIAL COSMONAUTS CHRONOGRAPH

SWISS ARMY

EMPORIO ARMANI

HAMILTON
AMERICAN • SINCE 1892

Plaça de Cort, 14
07001 • PALMA DE MALLORCA
Tel. 971 721 563 • 971 724 344
Fax 971 714 369
www.relojeriaespanola.com
respanyola@wmeqa.es

port de Gènova, es van trobar que eren davant Mallorca. Resolgueren seguir novament l'objectiu de llur viatge, però el vaixell, retintut per una força misteriosa, no avançava malgrat llurs esforços i a despit del vent favorable que inflava les veles. Baixaren a terra, van contar aquell prodigi, i finalment compregueren que havien de retornar a aquesta terra el cos de Ramon Llull. Llavors, reprenent el viatge, el realitzaren sense obstacles.»

Continua Vuillier: «S'havia decidit que el cadàver seria depositat a l'església de Santa Eulàlia, on reposaven les cendres dels seus avantpassats; però els religiosos de Sant Francesc el van reclamar com a membre de la seva comunitat, i fou col·locat amb gran pompa dins la sagristia del convent i més tard transportat a la sepultura que actualment ocupa.»

A l'inici del **passeig de Sagraera** es troba el monument que la ciutat de Mallorca aixecà en honor del seu més gran fill, Ramon Llull. L'escultura de bronze és obra d'Horacio de

Eguía, i data de l'any 1967. La base que sosté l'escultura reproduceix alguns versicles en les tres llengües vehiculars usades pel Doctor Il·luminat. L'escrit llatí reproduceix un dels proverbis lul·lians: «Justitia procuram pacem et injuria bellum. Humilia verba sunt nuntii pacis et superba belli (*Liber Proverbiorum*)» («La justícia procura pau i la injúria guerra. Les paraules humils són nuncis de pau i les superbes de guerra» *Llibre dels Proverbis*).

El text català reproduceix el versicle 295 de l'*Amic e Amat*: «Amor és aquella cosa qui los francs met en servitud e a los serfs dóna llibertat.»

Cap a l'any 1274, després de davallar de la muntanya de Randa, Ramon Llull féu una llarga estada en el **monestir cistercenc de Santa Maria de la Real**. Hi escriví alguna obra, com el *Llibre d'Ave Maria*, el treball titulat l'*Art abreujada d'atropar Veritat*, que constitueix la primera peça del seu sistema filosòfic, i el *Llibre del gentil e dels tres savis*, una obra apologetica en la qual aplica el seu sistema o Art. En el centre del claustre, hi

destaca una imatge de Ramon Llull; aquesta escultura és obra d'Andreu Orell Salvà, de 1952, i presenta el Doctor Il·luminat mostrant el *Llibre d'Ave Maria*. El *Llibre del gentil e dels tres savis* parla bellament de la natura, com en aquest fragment: «Estant lo gentil en esta consideració e en est treball, en coratge li vénc que es partís d'aquella terra, e que se n'anàs en terra estranya, si per aventura poria atropar remei en sa tristícia; e pensà que se n'anàs en una gran forest, la qual era abundosa de moltes fonts, e de molts bells arbres fruiters, per los quals lo cor podia haver vida. En aquella selva havia moltes bèsties, e moltes aus de diverses maneres; e per açò cogità d'estar en aquell ermitatge per veer e odorar les flors, e per la bellea dels arbres, e de les fonts, e de les herbes aisma és d'haver alcun refrigeri a sos greus pensaments qui molt fort lo turmentaven e el treballaven.»

Entre Valldemossa i Deià, poc abans de Son Marroig, trobam l'antic monestir de Miramar. El 1276 l'escola missional de Miramar fou creada pel rei de Mallorca Jaume II, a instàncies de Ramon Llull. Al *Blanquerna*, datat cap al 1283, Ramon Llull esmenta explícitament Miramar amb aquests versos:

Remembrant han frares menors lo Salvador, qui volc vestir ab si lo sant religiós, e han fait Miramar bastir al rei de Mallorca amorós.

La mateixa obra, *Blanquerna*, insisteix en la creació de Miramar: «Tots jorns cogitava lo bisbe com pogués atropar alguna manera per la qual molt pogués honrar lo fruit que nostra Dona hac en son ventre per gràcia de sant Esperit. Un jorn s'esdevenc que lo bisbe tenia sènet, e preïcava als clergues, a los quals demanà de consell com pogués molt honrar lo fruit beneit de nostra Dona. Ventura e cas fo que en aquell sènet hac un

clergue que era d'una illa sobre mar, la qual és de l'apellat En Jacme, rei de Mallorques. Aquell rei és bé acostumat e ha devoció com per preicació fos honrat Jesucrist enfre'ls infeels; e per açò ha ordenat que tretze frares menors estudien en aràbic en un monestir apellat Miramar, apartat, assegut en lloc covinable, e ha'ls proveïts a llurs necessitats; e com sabran l'aràbic, que vagen honrar, per llicència de llur general, lo fruit de nostra Dona, sostinents, per honrar aquell, fam, set, cald, fred, temors, turments e mort. E aquest establiment és fet per tots temps.»

Una estrofa del poema *Cant de Ramon* es refereix explícitament a Miramar:

Lo monestir de Miramar
fiu a frares menors donar
per sarraïns a preicar.
Entre la vinya e el fenollar
amor me pres, fé'm Déus amar
e entre sospirs e plors estar.

Des de les mirandes naturals de Miramar, Llull pogué extasiar-se

amb la contemplació de la natura i expressar-se amb aquests versos paisatgístics, inclosos a la composició *Hores de Nostra Dona*:

Quan veig la terra e la mar,
e lo cel e oig aucells cantar,
adoncs sent al
cor tal dolçor
que anc no la
sentí major

Ramon Llull
habità a
Miramar

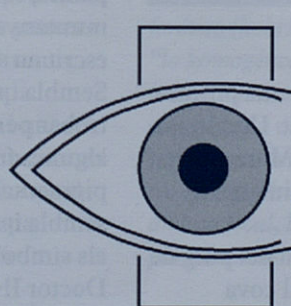
devers quatre anys. Al llarg d'aquest temps, sens dubte el seu poderós esperit es familiaritzà amb aquells indrets radiants de bellesa. A Miramar, Ramon Llull, segons Gaston Vuillier, «penetra, abraça, per dir-ho així, tots els esplendors de la natura, sondeja els seus arcans des de l'incendi matinal del sol fins als batecs de les nebuloses a l'infinit. La gravitació aterradora dels mons, el flux i reflux dels éssers, els raigs i les ombres de l'ànima humana s'entremescen, en les seves meditacions, a les ombres i als llums del paisatge sublim que

l'envolta. En despuntar l'alba, es recrea en l'espectacle de les ones ondulants, dels núvols que suren, de les muntanyes vestides de rosa que una sobtada màgia fa sorgir del no res».

Llorenç Riber identifica

Ramon Llull habità a Miramar devers 4 anys

Miramar amb l'obra lul·liana: «És l'ombra de Miramar la que s'estén sobre les planes del Blanquerna. Les belles fontanes que a cada passa troba el pelegrí, amb un ermità meditatiu a sa fresca, són les d'aquí. Oh Miramar! Ramon Llull t'estimava de prop i t'enyorava de lluny». El **santuari de Cura**, al cim de la muntanya de Randa, al terme municipal d'Algaida, és un indret eminentment lul·lià. L'accés al recinte del santuari de Cura es realitza per un ample portal de llinda. En el centre del frontó hi ha l'escut dels franciscans i la

**INSTITUT
OFTALMIC**
DE MALLORCA

Metges especialistes en Oftalmologia

C/ d'Anselm Turmeda, 10. Palma (Mallorca)

Tel. 971 20 15 12 - 971 29 47 44 - 971 29 54 50

Fax 971 75 52 38

A/e: iom@iom.es

mitja lluna lul·liana. La sobre-llinda presenta una inscripció que reproduïx un versicle de l'obra *Blanquerna*, de Ramon Llull: «Amable fill, saluda Nostra Dona, qui és salut e benedicció nostra».

El portal de les estances conventuals presenta un frontó neobarroc, de la primera meitat del segle xx, amb un nínxol que conté una imatge de Ramon Llull sobre l'escut dels franciscans. Després del portal del convent es localitza la sala de l'aula de gramàtica, actualment destinada a museu del santuari. Unes rajoles ens indiquen que data de la primeria del segle xvi i que allotjà el col·legi de gramàtica que s'anomenà de Cura. A la

capçalera, hi trobam una pintura del Doctor Il·luminat. L'església acull la imatge de la Mare de Déu de Cura i també una imatge de Ramon Llull.

És tradició que al cim del puig de Randa, en una humil cova situada alguns centenars de metres a ponent del santuari, Ramon Llull hi passà una temporada de retir i es produí la *Il·luminació* de Randa. Aquest fet generà la llegenda de la Mata Escrita, segons la qual el sistema filosòfic del Doctor Il·luminat li fou revelat sobrenaturalment per via d'una mata amb caràcters escrits. L'any 1275, Ramon Llull féu col·locar a la cova un altar dedicat a la Mare de Déu, posteriorment anomenada

Nostra Senyora de Cura. En el segle xviii, en època de les lluites entre lul·listes i antilul·listes, la cova fou parcialment destruïda. L'any 1933 s'hi col·locà una làpida que deia «Aquest és el lloc on se retirava el benaventurat Ramon Llull a pregar a Déu: estant en alta contemplació li aparegué Jesús Crucificat, al qual s'abraçà Ramon i desapareguent Jesús li deixà la creu entre els braços. Els Terciaris d'Inca en el VII Centenari del naixement del Beat». Vora la làpida hi ha una imatge de Ramon Llull, bàrbarament mutilada fa anys. Sobre la Mata Escrita, l'historiador del segle xvi Joan Binimelis ens conta que «totes les fulles del lletrisclle quedaven escrites en diversos caràcters i lletres: grecs, hebreus, caldeus, llatins i aràbics, i altres que avui no es deixen conèixer. Aquest lletrisclle avui encara està viu, i escrit dels mateixos caràcters i hi neixen quotidianament totes les fulles escrites, cosa que es notòria a tots els de Mallorca, i a mi que moltes vegades l'he mirat». Mossèn Avinyó també recull la tradició i afegeix que «lo més particular del cas és que havent-hi en l'illa de Mallorca moltes mates d'eixa planta, sols el lletisc de la muntanya de Randa aparegué escrit en ses fulles».

Sembla que encara avui es poden trobar per les contrades randines algunes fulles amb mancances de pigmentació clorofil·lica, que sembla que dibuixen les lletres i els símbols estranys, hereus del Doctor Il·luminat. El testimoni poètic de Miquel Costa i Llobera diu així:

Arbust estrany! En cada nova fulla,
com en les que li cauen per despulla,
té marcats uns caràcters desiguals;
lletres pareixen d'escriptura ignota,
i es diu que un savi clarament hi nota
lo nom de Déu en mots orientals.

Blogosfera: les bitàcoles i l'audiència

ENRIC GIL GARCÍA

El nostre treball, centrat en els blocs com a nou espai de publicació en web, ha partit d'una reflexió sobre Internet com a espai col·lectiu de comunicació, com a entorn en què es produeixen les interaccions en línia, per concretar en els *weblogs* (o *blogs*, o quaderns de bitàcola), a través d'una anàlisi de la seva estructura, programari i els elements que constitueixen formalment l'audiència. (...)

Els *bloggers* són conscients que l'audiència primària és un mateix i altres lectors ocasionals, per la qual cosa s'hi adrecen tot buscant reconeixement, independentment del fet que acceptin o no *feedback*.

D'acord amb aquesta limitació de l'audiència, no podem menystenir el context local en el discurs emprat en la blogosfera. Hem seleccionat diversos exemplars de blocs de la comunitat lingüística catalana i hem comprovat la presència de nombrosos **marcadors de localitat** en el discurs, una estratègia que busca la complicitat dels usuaris i que no defuig el seu ancoratge en termes culturals i lingüístics. Si consultem la cinquena regla de la virtualitat encunyada per

Woolgar, que afirma que "Quant més global, més local", entenem que no podem oblidar el context local en les discussions sobre el nou món globalitzat, puix que l'afany per superar la distància depèn de les consideracions locals sobre la tecnologia: «*The very effort to escape local context, to promote one's transcendent global (and/or virtual) identity, actually depends on specifically local ways of managing the technology*».

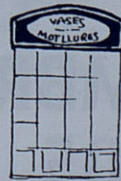
López García i Neira Cruz també han copsat aquesta modificació dels conceptes de localitat i globalitat, tot reconeixent que les iniciatives basades en allò que és local

troben la seva plasmació en la xarxa, amb la distinció entre l'audiència real i l'audiència potencial: «*De esta forma, y frente a la visión -tantas veces catastrofista- que augura la desaparición de lo autóctono, peculiar o identitario por la cada vez mayor penetración de lo foráneo (habría que hablar, mejor, de "lo homogéneo" o de "lo global") también se está dando el proceso por el cual cada vez son más las iniciativas de cultura y comunicación nacidas en y para un ámbito local, las cuales, gracias a las posibilidades de mundialización e*

Un treball de doctorat, ara publicat per la UOC. L'autor revisa el món sempre emergent dels quaderns de bitàcola en llengua catalana a la Internet; us n'ofereix un interessant extracte.

"Encara queden botigues"

Casa Domar Flores

PAPERS PINTATS I PINTURES · ARTICLES PER A ARTISTES · VASES I MOTLLURES

SANT MIQUEL, 77 - Telèfon 971 72 14 83 - Fax 971 71 93 12 - 07002 - PALMA (MALLORCA)

Visions

inmediatez de los nuevos medios, llegan al mismo tiempo a su destinatario natural -situado a escasos metros de distancia- y a su destinatario potencial -el cual también se encuentra a escasos metros por el tejido de la red pero a miles de kilómetros de lejanía física y cultural.»

La immediatesa dels destinataris, que no ha de coincidir necessàriament amb la proximitat geogràfica (la mobilitat del ciutadà globalitzat no equival a llunyania com a resultat d'Internet), revitalitza l'autòcton, la pertinença a una comunitat, baldament el mitjà emprat s'adreci potencialment a tots els veïnatges de la xarxa. No endebades la campanya de l'«ase català», esmentada en el nostre treball, ha tingut una forta expansió en la blogosfera a nivell d'audiència, amb un bloc que va introduint comentaris sobre aquest fenomen social. El concepte d'audiència imaginada de Hine seria coherent amb els destinataris naturals, aquells que llegiran la bitàcola per la seva complicitat amb els temes tractats i la seva pertinença a un mateix origen cultural.

En les bitàcoles treballades el text és predominant com a mitjà expressiu, tot i que no hem d'oblidar la naturalesa multimèdia d'Internet, que contempla la presència d'imatges com a complement expressiu o com a simple ornamentació. Interessant és el cas dels fotoblocs, que

mereixen un lloc a part per l'ús predominant de les imatges sense perdre interactivitat, o dels anomenats moblogs, aquests darrers no tractats atesa la limitació de la nostra recerca, que aprofiten les prestacions del telèfon mòbil.

En el món dels weblogs els enllaços constitueixen un capital social de primer ordre, a través del *blogrolling* i de la seva fecunditat com a reflex de la vitalitat de la blogosfera, sense oblidar els enllaços externs, que complementen el contingut de les entrades. Glazebrook emfasitza que és l'abundor d'hipervincles el que ofereix un sentit de comunitat a les bitàcoles, atès que la suma de veus individuals és generadora d'una veu col·lectiva que possibilita una conversa: «*It is the abundance of hyperlinks that give webbloggers a sense of community, and give weblogs the feel of a long-distance conversation. For example, common weblog courtesy states that, if a weblogger decides to post commentary on a news story they found on a fellow weblogger's site, they should not only post a hyperlink to the original news story, but to the weblog on which they found that story. Weblogger 'A' links to weblogger 'B', weblogger 'B' in turn links to webbloggers 'A' and 'C', and so on until a cacophony of individual voices has become a community and a mess of individual comments has become a conversation.*»

Hem tingut ocasió de comprovar aquest intercanvi en les bitàcoles analitzades en el front, a través dels comentaris a les entrades i dels enllaços a altres bitàcoles que mostren un contingut similar. La blogosfera es converteix així en un conjunt de textos interrelacionats, que es poden llegir en l'ordre que es vulgui, amb l'entrada o *post* com a unitat mínima de contingut, que pot ser matisat o discutit amb l'opció dels comentaris. Aquests darrers ofereixen un cert caràcter inconclús a aquests textos, tot i que en la nostra lectura estem condicionats pel format, i cada entrada és un punt de vista del *blogger* sobre la realitat. (...)

La nostra recerca també ens ha permès comprovar els canvis que s'esdevenen en el concepte d'autor, així com els processos de lectura i escriptura, en un entorn mediat tecnològicament com són els weblogs. La transformació radical s'està produint en la representació del text escrit, puix que ja no ens trobem davant un text monolític allotjat en un objecte en tota la seva opacitat, sinó que el text és llegit per una audiència que al seu torn interactua amb l'autor, si aquest li ho permet a través dels comentaris. La tecnologia, com adverteix Oriol Izquierdo, «deixa de ser percebuda com a tal i passa de mitjà a medi», «ja no és un simple instrument funcional, sinó una condició de la possibi-

SETEMBRE
2005

TENERIFE sortides els dilluns des de Palma 382,00 EUR
GALÍCIA sortides dilluns en vols regulars 483,00 EUR
ASTÚRIES sortides diàries dilluns en vol regular 462,00 EUR
PORT AVENTURA sortides diverses 208,00 EUR
GRAN CREUER PER RÚSSIA sortides diverses 1.350,00 EUR
OFERTES VARIADES EN CREUERS. OCTUBRE

PATAGÒNIA EXPRESS sortides des de Madrid 2.521,00 EUR

Preus valids per determinades dates de sortida
No inclou taxes, visats, ni suplementes de carburant

Informes i reserves: Carrer dels oms, 50 B. Box 696 · 07003 Palma (Mallorca)
Tel. 971 72 38 42 · Fax 971 72 69 42 · <http://www.viajesmartel.com> · ventas@viajesmartel.com

litat de la producció mateixa del text». Els blocs són autèntics **productes sociotècnics amb una dinàmica pròpia**(...). L'audiència, en bona part, es construeix recíprocament per mitjà d'aquesta interacció, en la qual "es llegeix a mesura que s'escriu": el lector participa en el text de l'autor, comparteix l'accés a la fragmentarietat, als bocins textuais de cadascuna de les entrades, baldament la propietat sigui del *blogger*, que posseeix sempre la darrera paraula, com a productor del contingut i responsable del disseny. (...) La necessitat de compartir hi és, però l'estatus no es modifica; per aquesta raó la **metàfora de la cort** és ben fecunda per a l'anàlisi dels blocs, atès que cada autor posseeix privilegis en el seu bocí de ciberespai, és una mena d'**aristòcrata virtual** amb un control total sobre tots els aspectes que configuren la bitàcola i l'única limitació del sistema de publicació emprat. Christine R. Carl ens recorda que «the blogger blogs and the visitors read». (...) Beth Gray fa al·lusió, com a trets distintius dels blocs, a la lliure expressió de les opinions de l'escriptor i a l'absència d'editors i filtres. És això el que fa més valuós encara el context de producció, en el qual ens hem situat amb les entrevistes als *bloggers*. Un rerefons que ens permet albirar les recurrències quant al seu comportament. La tria del programari,

segons hem vist, és important perquè cadascú pugui treballar amb comoditat en el seu projecte de bloc, ofereix normalment prestacions suficients, tot i que a voltes migrar a un altre sistema de publicació es tradueix en un increment de qualitat. Igualment, el sistema escollit oferirà unes possibilitats o altres en la implementació del disseny de les pàgines. El que excel·leix en les bitàcoles, segons la percepció que en tenen els seus autors, és **el contingut**, que determinarà l'èxit o fracàs del producte en termes d'audiència, un contingut convenientment actualitzat per tal de fidelitzar els usuaris. I un contingut que lliga amb un enclavament local, d'acord amb el nostre acotament en termes de comunitat lingüística. És remarcable, tanmateix, la presència d'una certa endogàmia, no desitjable –com reconeixen els *bloggers*–, però existent de fet, a través dels llistats d'enllaços que hi apareixen. Els autors no acostumen a reconèixer la importància de l'audiència i insisteixen en què el contingut és el que genera visites; això no obstant, observem com l'actualització de les pàgines és freqüent (així com el *ping* als directors de blocs) i com els mateixos autors descriuen amb les seves respostes l'audiència tipus que visita el seu bloc, una audiència imaginada que els ha servit alhora

per desenvolupar el seu producte. Un recurs efectiu és permetre la participació del públic per mitjà dels comentaris (majoritàriament emprats en la mostra treballada), amb un efecte multiplicador del qual són ben conscients. **El contingut, amb l'ajut del disseny, els enllaços i les opcions d'interacció, construeix el context de recepció de les bitàcoles**: el contingut és l'element clau, la mesura de la qualitat; el disseny és l'estratègia perquè el contingut guanyi en visibilitat i presència; els enllaços, tot oferint una navegació de la xarxa, mostren l'obertura externa del bloc; finalment, les opcions interactives –que principalment passen pels comentaris– cerquen la participació directa dels usuaris i així fomenten l'ús de la bitàcola com a fòrum asíncron. En definitiva, el racó de blogosfera investigat ens ha ofert pautes per entendre aquest nou mitjà de comunicació, que és alhora una font de notícies (ha estat qualificat com una nova forma de periodisme), un mitjà d'autoexpressió i reconeixement, d'acord amb el que Pisani anomena "economia de l'ego" (un ego mediat tecnològicament), i un gènere literari, com a opció per als escriptors que encara no han trobat editor. Una nova manera d'entendre la xarxa des de la seva essencial obertura. Un retorn a la llibertat primigènia d'Internet des del vessant de la subjectivitat.

Embat
Llibres

PEDAGOGIA - PSICOLOGIA - CIÈNCIES SOCIALS

Pge. Papa Joan XXIII, 5-E • Geranis Centre - Tel. 971 713 350 • Fax 971 215 641 • 07002 Palma de Mallorca

La novena Nit de l'Art

CRISTINA ROS

Per ventura uns quants no els vàrem entendre, als galeristes, quan el 1997 celebraren la primera Nit de l'Art a Palma, i vàrem titllar la festa d'això, de festa, però no d'art, que l'art és una altra cosa i es viu d'una altra manera.

O potser els entenguérem massa bé, en pensar que amb aquella celebració que tindria caràcter anual, amb moltes inauguracions el mateix dia, cava a totes les galeries i molta de gent pels carrers, no es pretenia res més que això, consagrar una festivitat social per a l'art, com tenen el seu dia cada any els pares o les mares, les dones treballadores, les ciutats sense cotxe, etcètera, etcètera. No obstant això, la Nit de l'Art no té un dia fixat, però sí unes dates aproximades, devers la tercera setmana de setembre, quan la gent ha tornat de l'estiu, per marcar d'alguna manera l'inici d'una temporada que té la durada, més o manco, d'un curs escolar.

Ara, el 22 de setembre, arriba la novena Nit de l'Art. I nou anys ja semblen suficients per poder fer-ne un balanç, encara que les valoracions se solen deixar per als números rodons, que en casos com aquest serien no solament els anys que acaben en zero, sinó també els que acaben en cinc. Però una és capritxosa i, en certa manera, no li va gens malament per a l'argument que des d'aquesta pàgina es vol mantenir, el fet que aquesta de 2005 sigui la novena, la novena Nit de l'Art. I és que, ja en el moment en què es va instaurar aquesta celebració, record algú a la televisió que va definir-la amb el concepte religiós de «via crucis», no tant per un caràcter penitent que no té, sinó pel fet de provocar un recorregut més o manco llarg i amb un bon nombre d'aturades: amb el temps, els que hi hem pres part en un parell llarg de

nits de l'art ciutadanes, hem comprovat que aquesta nit obliga a moltes més aturades al mig del carrer («On anau?», «D'on veniu?», «Uep, com va?», són les frases més pronunciades aquesta vesprada) que no a l'interior de les sales d'exposició.

Sense saber res de l'èxit que pot tenir aquesta novena Nit de l'Art, el cert és que el nombre d'assistents no ha fet més que pujar en les vuit edicions anteriors, fins a confirmar-se com a rècord de visitants a les galeries d'art, als museus, i també com una de les millors nits de l'any per a bars, restaurants i per als carrers de Palma que, tot sigui dit de passada, la resta de l'any solen presentar una imatge desoladora. Les galeries inauguren exposició, alguns museus inauguren (cada vegada menys s'afegeixen a les inauguracions, però programen o acullen activitats alternatives), i inauguren la major part dels centres culturals de Palma. I si ja sabem que el nombre de visitants d'una exposició en un moment donat és inversament proporcional al gaudi particular de les obres, aquesta seria la pitjor nit de l'any per contemplar l'art. Tant se val. Tanmateix, qui vulgui contemplar pintura, escultura, vídeos, instal·lacions o el que sigui, hi anirà l'endemà o al cap de dos dies. A la Nit de l'Art, s'hi va a veure els amics. Els amics i els coneguts. O no s'hi va. I hem de suposar que aquest era, al cap i a la fi, l'objectiu amb el qual es va instaurar la festa.

No li hem de cercar més transcendència que aquesta. Així i tot,

hem sentit a dir que la Nit de l'Art serveix sobretot per apropar la gent (entesa com a grup multitudinari) a les sales d'exposicions i a l'art. De la mateixa manera, tots coneixem moltes persones o grups d'amics que gairebé no han anat mai a veure una exposició, ni tampoc hi aniran en un futur, però que s'afegeixen amb passió al fervor d'aquesta nit artística. «Aniràs a la Nit de l'Art?» és la pregunta habitual a molts de cercles, que tampoc no són tants com es pot imaginar, durant els dies i les hores prèvies a la vesprada. En certa manera, el fenomen ens recorda els viatges que s'organitzaven des de les illes per anar a visitar el Guggenheim de Bilbao als primers anys després d'inaugurar-lo. La major part de les persones que s'hi apuntaven amb deliri, mai no havien visitat el Museu de Mallorca o la Fundació Joan March de Palma, per posar només dos exemples que ens donen la mesura de la resposta extraordinària que té tot allò que és concebut com a espectacle.

En tot cas, no fa cap mal. Per ventura podríem dir que és contraproductiu en el sentit educatiu, perquè l'art demana una certa reflexió prèvia, i també en el moment de contemplar-lo, que també requereix un cert esforç personal. De la mateixa manera que, en general, es viu i es veu millor amb un cert recolliment i solitud. Tal vegada també podríem dir que, abans d'arribar a la Nit de l'Art, hi hauria d'haver un procés formatiu que, pel que fa a les arts plàstiques que són el motiu de la festa, és ara per ara una de les grans mancances culturals del nostre país. No hi ha una educació artística i, en canvi, hi ha una Nit de l'Art. No sé si la cosa té gaire sentit. Potser hem passat l'arada davant el bou. Però, així i tot, una pensa que sempre serà millor que tots aquells que s'afegeixen amb tantes ànsies a la Nit de l'Art, i no saben ni volen saber res de l'art durant la resta de l'any, vegin que l'art, encara que sigui per un sol vespre, també és una festa. Un miratge de popularitat.

FOTOS: Teresa Ayuga.

Nit de l'Art

ERC demana l'oficialitat del català arreu de l'Estat

Esquerra Republicana de Catalunya ha anunciat que entrarà al Congrés una projecte de llei per protegir i promocionar les llengües diferents del castellà i en què es reclami que el català, el basc i el gal·lec tinguin caràcter de llengua oficial de l'Estat.

Això representaria que els ciutadans es podrien dirigir a qualsevol organisme i ens de l'Estat en la llengua que volguessin; podrien obtenir tota mena de documentació oficial en l'idioma que escollissin, i que s'encunyassin monedes, segells i efectes timbrats en totes les llengües.

També reivindica que les emissores de ràdio i televisió, públiques i privades, que inclouen tot el territori espanyol emetin almenys la meitat de la seva programació en les llengües oficials diferents del castellà, ja sigui mitjançant desconnexions o canals d'àudio diferenciats.

Quant a l'Administració de justícia, s'hi estableix l'obligació de magistrats, jutges i secretaris judicials de tenir almenys un coneixement passiu de la llengua.

Les reaccions dels altres partits no s'han fet esperar. El PSOE ho considera «inviabile i inassumible» perquè considera que aquesta reivindicació no respon a una «demanda social».

Tampoc el Partit Popular no ho veu bé. Tan sols al País Valencià s'han manifestat disposats a estudiar la proposta, però només en el cas que la llei inclogui el valencià com a llengua distinta del català i en igualtat de condicions.

El GOB denuncia la proliferació de camps de golf

El GOB ha reaccionat amb contundència a l'acord de la Comissió Balear de Medi Ambient d'informar favorablement la construcció de tres nous camps de golf a Mallorca, fet que, segons l'organització ecologista, «constitueix una autèntica barbaritat, ja que afectarà negativament diverses àrees rurals i naturals».

Es tracta dels projectes de Son Bosc (Muro), Son Quint (Palma) i Costa dels Pins (Son Servera), que en total afectaran 130 hectàrees de sòl rústic i de zones naturals. Actualment, a Mallorca hi ha 18 camps de golf en funcionament i tres més es troben en fase de construcció molt avançada. S'ha iniciat la tramitació d'un total de 14 projectes, molts dels quals incorporen complexos turístics i residencials.

El GOB considera que el desitjable increment de la qualitat turística no té el perquè haver-se de basar en la construcció de nous camps de golf i ports esportius, altrament es pot aconseguir mitjançant la reducció de places turístiques, la millora de serveis i equipaments, i la promoció del turisme cultural, el turisme ciclista, el turisme d'espais naturals, etc., opcions que, a més de no haver de menester la construcció de noves instal·lacions, es produeixen en temporada baixa.

Telefonia mòbil i llengua

El síndic de Greuges de Catalunya, Rafael Ribó, ha suggerit a la Conselleria de Presidència de la Generalitat de Catalunya que s'introdueixin canvis en la Llei de política lingüística perquè les empreses de telefonia mòbil ofereixin el servei de la bústia de veu en català.

Distintes queixes de ciutadans que asseguraven que la bústia de veu estàndard de la seva companyia no utilitzava el català han fet que el Síndic s'interessés per la qüestió.

Després de comprovar que dues de les tres companyies de telefonia mòbil no oferien aquest servei, Ribó es va dirigir a la Conselleria de Presidència i va suggerir una ampliació de la regulació dels drets lingüístics perquè totes les companyies facilitin tots els seus serveis en català, bústia de veu inclosa.

El Síndic ha sol·licitat aquest canvi legislatiu després de comprovar que la Llei actual no preveu l'obligatorietat de la possibilitat d'oferir tots els serveis de les companyies de telefonia en les dues llengües oficials.

Homilies d'Organyà

Enguany es commemora la troballa del manuscrit de les Homilies d'Organyà, l'escrit en català més antic dels que s'han trobat fins ara. Fa vuit-cents anys que es varen escriure i, per aquest motiu, el municipi d'Organyà (Alt Urgell), dins les seves possibilitats, ha celebrat diversos actes, ja que, com és natural, n'estan molt orgullosos. Això contrasta amb el poc entusiasme que han demostrat la resta dels estaments oficials, sobretot per part de les conselleries de Cultura dels Països Catalans, ja que, com a mínim, calia un suport i una difusió almenys similar al que s'ha donat al quart centenari del Quixot.

No s'hauria de desaproveitar aquest 8è centenari de les Homilies per impulsar i donar a conèixer a tot el país la importància de la nostra llengua, la seva antiguitat i la seva

Encara és l'any del 8è centenari de les Homilies i per tant encara som a temps de

rectificar i de donar a la celebració el relleu que es mereix.

Il·lustracions: Suggeresc una foto de'n Carod-Rovira pel primer tema i un telèfon mòbil pel tercer. També es pot incorporar, si cal o si no es troben les primeres, una foto d'un camp de golf o d'un golfista que practica aquest esport.

llum i gas
amb més energia que mai

E gesa endesa

FONO
902 500 902
GESA

AVARIES: 902 534 902

EL MIRALL

EL MIRALL BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ

Sr./Sra. _____

_____ DNI _____

Adreça _____ núm. _____ pis _____

Codi postal _____ població _____

Telèfon _____

Em subscric a la revista EL MIRALL, al preu de 25 euros de quota anual. Podeu presentar els rebuts a l'entitat bancària/d'estalvi que indic a continuació i a la qual deman que els accepti i els carregui al meu compte:

Banc/Caixa _____

Signatura

Agència/oficina _____

DC _____ cte./lta. núm. _____

C1 20-OCT-05 Philippe Bender, director
Javier Perianes, piano
Beethoven: Leonora, obertura núm. 3
Rachmaninov: Concert per a piano núm. 2
Shostakovich: Simfonia núm. 5

C2 17-NOV-05 Raymond Leppard, director
Beethoven: Egmont, obertura
Beethoven: Simfonia núm. 4
Beethoven: Simfonia núm. 8

C3 24-NOV-05 Philippe Bender, director
Tedi Papavrami, violí
Beethoven: Simfonia núm. 1
Txaikovski: Concert per a violí
Bartók: El mandarí meravellós, Suite

C4 15-DES-05 Philippe Bender, director
Joana Llabrés, soprano
Torrandell: Tres lieder per a soprano
Ekita-Ahn: Fantasia "Korea"
Strauss: Així parlà Zaratustra

20-DES-05 Concert Extraordinari Nadal
Amb la col·laboració Fundació "La Caixa"
Gratuït per als abonats

Philippe Bender, director
Coral Universitat de les Illes Balears
(Joan Company, director)
Händel: El Messies

C5 12-GEN-06 Joan Pons, baríton
Gala lírica

C6 26-GEN-06 Luis Remartínez, director
Cor Studium
(Carles Ponseti, director)
Mozart: La clemenza di Tito (versió concert)

C7 02-FEB-06 Philippe Bender, director
Ilan Rogoff, piano
Beethoven: Simfonia núm. 7
Schumann: Concert per a piano
Bernstein: West side story, danses simfòniques

C8 23-FEB-06 Geoffrey Simon, director
Eduardo Bernabeu, clarinet
Bernstein: Prelude, Fugue and Riffs
Corigliano: Concert per a clarinet
Copland: Simfonia núm. 3

C9 09-MAR-06 Philippe Bender, director
Josep Colom, piano
Marquès: Oceànica (estrena)
Beethoven: Concert per a piano núm. 3
Beethoven: Simfonia núm. 5

C10 16-MAR-06 Salvador Brotons, director
Ramón Coll, piano
Torrandell: Marcha heroica
Torrandell: Concert per a piano
Beethoven: Simfonia núm. 6 "Pastoral"

C11 23-MAR-06 Philippe Bender, director
Peter Frankl, piano
Beethoven: Concert per a piano núm. 5 "Emperador"
Strauss: Till Eulenspiegels lustige Streiche
Les divertides aventures de Till Eulenspiegel
Strauss: Mort i transfiguració

C12 30-MAR-06 Salvador Mas, director
Alexander Baillie, violoncel
Samper: Ritual de pagesia
Shostakovich: Concert per a violoncel núm. 1
Debussy: Prélude à l'après-midi d'un faune
Stravinsky: L'ocell de foc (versió 1919)

C13 11-ABR-06 Philippe Bender, director
Wagner: Parsifal, L'encant del Divendres sant
Roig-Francolí: Dona eis requiem (estrena)
Mozart: Requiem

C14 27-ABR-06 Philippe Bender, director
Robert Berkeley Steele, tenor
Britten: Les Illuminations
Delius: The walk to the Paradise Garden
Vaughan Williams: The lark ascending
Elgar: Enigma variations
Elgar: Tres marxes

C15 04-MAI-06 Miguel Ángel Gómez Martínez, director
Beethoven: Simfonia núm. 2
Beethoven: Simfonia núm. 3 "Heroica"

C16 11-MAI-06 Philippe Bender, director
Renée Morloc, mezzosoprano
Robert Berkeley Steele, tenor
Bartomeu Jaume, piano
Coral Universitat de les Illes Balears
(Joan Company, director)
Mahler: Das Lied von der Erde / El cant de la terra
Beethoven: Fantasia coral

Informi's
Infórmese
971 28 75 65

Colabora:

AirEuropa

Diada de Mallorca

12 DE SETEMBRE

PROGRAMA

Més informació a: www.infomallorca.net

2 - set

- ESPORLES**
21.00 h • PLAÇA ESPANYA
MALLORCA CANTA
AGRUPACIÓ MUSICAL ESPORLES
- MURO**
21.30 h • CLAUSTRE DES CONVENT
MALLORCA CANTA
AGRUPACIÓ MUSICAL MURO
- PALMA**
17.00 h • SON BONET
VOLTA AÈRIA A MALLORCA
Primera etapa
17.00 h-20.00 h • PALAU REIAL
PORTES OBERTES

3 - set

- LLOSETA**
19.30 h • SA PLAÇA
MALLORCA CANTA
AGRUPACIÓ MUSICAL D'INCA
- LLUCMAJOR**
11.00 h • SON ANTEM
TROFEU GOLF. Coordinada: TOMIGOLF
- PALMA**
9.00 h-12.00 h • PLAÇA SANTA ELISABETH
PARC INFANTIL. Mallorca Recicla
10.00 h-20.00 h • PALAU REIAL
PORTES OBERTES
11.00 h • SON BONET
VOLTA AÈRIA A MALLORCA
Segona etapa
12.00 h • PALAU DEL CONSELL
CONCERT JOCH DE MINISTRILS
19.00 h • PLAÇA SANTA ELISABETH
ANIMACIÓ INFANTIL
GRUP LLANGARDAIX
21.30 h • PLATJA MOLINAR
CONCERT HAVANERES
ARPELLOTS HAVANERES BAND
- SANTA MARGALIDA**
18.00 h • PLAÇA DE LA VILA
MALLORCA CANTA
AGRUPACIÓ MUSICAL
SANTA MARGALIDA

4 - set

- PALMA**
10.00 h-14.00 h • PALAU REIAL
PORTES OBERTES
12.00 h • PALAU DEL CONSELL
CONCERT JOCH DE MINISTRILS
- SES SALINES**
21.00 h • ESCOLES VELLES
MALLORCA CANTA
AGRUPACIÓ MUSICAL SES SALINES

6 - set

- CAMPOS**
17.30 h • BIBLIOTECA MUNICIPAL
TALLER INFANTIL
Fem els molins del Quixot. (4 a 8 anys)
- PALMA**
19.30 h • PALAU DEL CONSELL
PRESENTACIÓ LLIBRE 'EL MONESTIR',
de Miquel Julià amb acompanyament
musical de l'Escolania de Lluc

7 - set

- ALCÚDIA**
21.00 h • PLAÇA CONSTITUCIÓ
MALLORCA CANTA
AGRUPACIÓ MUSICAL ALCÚDIA
- SANT LLORENÇ**
21.30 h • PLAÇA DE L'ESGLÉSIA
MALLORCA CANTA
AGRUPACIÓ MUSICAL SANT LLORENÇ
- 22.00 h • PLAÇA DE L'ESGLÉSIA
BALL DE SALÓ A LA FRESCA

8 - set

- CONSELL**
20.00 h • PLAÇA MAJOR
GEGANTS DELS REIS MALLORCA
Dramatúrgia de Serafi Guisacfré sobre
textos de Francesc Valcaner
- LLOSETA**
20.30 h • ESGLESIA PARROQUIAL
RECITAL PIANO
Maria del Hoyo Pérez de Rada

9 - set

- ARIANY**
21.30 h • PLAÇA MAJOR
GEGANTS DELS REIS MALLORCA
Dramatúrgia de Serafi Guisacfré sobre
textos de Francesc Valcaner
- CAMPOS**
21.00 h • DEPENDÈNCIES CONVENTUALS
CONTES PER A ADULTS AMB CATERINA
CONTACONTES Caterina Valriu

COSTITX

- 18.30 h • PLAÇA JARDÍ
MÚSICA D'ARREL. QUART CREIXENT
- 23.00 h • PLAÇA DE LA MARE DE DÉU
MÚSICA JOVE
BATUCADA I DJ'S: JUAN CAMPOS I JAVI BORA
- LLOSETA**
00.00 h • PLAÇA D'ESpanya
CONCERT: Sterling, Tumbet de Solfa, Som-2
- MURO**
21.30 h • ES CLAUSTRE DES CONVENT
CONCERT DE PIANO. DAVID GÓMEZ
- PALMA**
21.00 h • ESGLESIA SANTA PAGESA
MALLORCA CANTA
AGRUPACIÓ MUSICAL CAMP RODÓ

POLLENÇA

- 22.00 h • CLAUSTRE DES CONVENT
CONCERT. Xavier Muguruza i
Joan Martorell Quintet
- SANT LLORENÇ**
22.30 h • PLAÇA DE L'ESGLÉSIA
NIT DE MÚSICA: Pitjor estás tú, Tutupa,
Cris Juanico

SES SALINES

- 20.30 h • PLAÇA MAJOR
CONCURS GELAT BOMBA

10 - set

- BÚGER**
11.00 h • PLAÇA DE L'ESGLÉSIA
TALLER DE LLANTERNES
Actes organitzats per l'Ajuntament de Búger
- 21.00 h • DAVANT CAN DOMETO
PROCESSÓ DE LLANTERNES
- 21.45 h • CARRER MAJOR
CANT DE LA BALANGUERA
- 22.10 h • CARRER MAJOR
CINEMA A LA FRESCA
- CAMPOS**
21.30 h • DEPENDÈNCIES CONVENTUALS
CINEMA A LA FRESCA
Curmetratges de Gabriel Mayans
- ES LLOMBARDS**
00.00 h • PATI ESCOLA
ACTUACIÓ MUSICAL: THE FIVE DONKEYM

PALMA

- 10.30 h • CASAL WEYLER
JORNADA DE PATRIMONI
Berenar pels assistents. Xerrada "Mallorca,
barques i homes de la mar", per Josep Massot.
- 11.00 h • PARC DE SES VELES
TALLER DE TEATRE
- 12.00 h • CN CALA GAMBÀ
IX TROFEU VELA LLATINA
Primera i segona regata
- 12.20 h • CASAL WEYLER
JORNADA DE PATRIMONI
Xerrada "El Patrimoni mallorquí de Ciutat i
Fora Vila en imatges d'ahir", per Andreu Muntaner.
- 16.30 h • ORGANITZA ARCA
SAINT FERRAN
TIR DE FONA
Organitza: Federació Balear de Tir de Fona
- 17.30 h • CASAL WEYLER
JORNADA DE PATRIMONI
Recorregut "Les cultures de Mallorca en el
barri dels mariners", per Gabriel Barceló.
- 19.00 h • ORGANITZA ARCA
- 19.00 h • CLUB PETANCA ES HOSTALETS
BALL DE BOT - AIRES MALLORQUINS
- 19.15 h • PARC DE SES VELES
TALLER DE BALLS TRADICIONALS
- 19.15 h • CASAL WEYLER
PRESENTACIÓ LLIBRE
"La Cuina Mallorquina" de Maria Àngels Obrador
- 19.15 h • CASAL WEYLER
JORNADA DE PATRIMONI
"Cultura gastronòmica viva" Col·loqui i
degustació amb Maria Esteve i M. Àngels Obrador.
- 19.30 h • ORGANITZA ARCA
JARDINS MISERICÒRDIA
CONCERT
Banda de la Federació de Bandes de
Música de les Illes Balears
- 21.00 h • PARC DE SES VELES
MÚSICA D'ARREL
- 21.30 h • CLUB PETANCA ES HOSTALETS
TEATRE - "Una és poc i tres són massa!" de
Jaume Gomila. Grup: COVERBOS
- 23.00 h • CN CALA GAMBÀ
IX TROFEU VELA LLATINA
Actuació musical
- PORRERES**
18.30 h • Pels carrers de la Vila
COL·LES DE XEREMERS
- 19.00 h • Des de Plaça de n'Amengual
CERCÀVILA
Xeremiers d'arreu Mallorca, Agrupacions
Folkloriques, Dimonis de Foc Campos i els
Pecats Capitals de Sant Joan, Gegants
dels Reis de Mallorca
- 20.00 h • Plaça de la Vila
MOSTRA FOLKLÒRICA
- 20.45 h • Plaça de la Vila
CONCERT DE XEREMIES

PORRERES

- 21.30 h • Plaça de la Vila
BALL OBERT
Aires de Montisón, Estol Porrerenc, Estol d'es
Gericó, Sarau Alcudienç, Quart Creixent i Xaloc
- SA INDIOTERIA**
10.30 h-14.00 h • PLAÇA DE LA PARRÒQUIA
PISTA AVENTURA. Amb presència dels escaladors
d'EVEREST - Mallorca a dalt de tot
- 10.30 h-14.00 h • PLAÇA DE LA PARRÒQUIA
CIRCUIT TRIAL BICI
- 16.30 h-20.00 h • PLAÇA DE LA PARRÒQUIA
PISTA AVENTURA. Amb presència dels
escaladors d'EVEREST - Mallorca a dalt de tot
- 16.30 h-20.00 h • PLAÇA DE LA PARRÒQUIA
CIRCUIT TRIAL BICI
- 20.30 h • PLAÇA DE LA PARRÒQUIA
EXHIBICIÓ TRIAL BICI. CARLES DIAZ (Subcampió
del món), TOLO NADAL (Campió de les Illes Balears)
- SÓLLER**
22.00 h • PLAÇA CONSTITUCIÓ
TEATRE: Ja hi som tots!. Grup: MAI HI SOM TOTS

11 - set

- ALCÚDIA**
11.00 h • TROBADA DE GEGANTS
- CALVIÀ**
21.00 h • PLATJA SANTA PONÇA
MALLORCA POP
Rienda Suelta, Blue Meany, Matari, Belén
Arjona, Efecto Mariposa, ... I COTI en concert.
Amb la col·laboració de l'Ajuntament de Calvià.
Coordinada: Cadena SER
- CAMPOS**
12.00 h • PLAÇA MAJOR
MALLORCA CANTA
AGRUPACIÓ MUSICAL CAMPOS
- MONUTÚRI**
21.00 h • PLAÇA GRAVONS
MALLORCA CANTA
AGRUPACIÓ MUSICAL MONUTÚRI
- PALMA**
12.00 h • CN CALA GAMBÀ
IX TROFEU VELA LLATINA
Tercera i quarta regata
- 17.30 h • CN CALA GAMBÀ
IX TROFEU VELA LLATINA. Lliurament de trofeus
- 19.00 h • SON PARDO
GRAN PREMI "DIADA DE MALLORCA"
- 20.00 h • PLAÇA ORSON WELLES
MALLORCA CANTA
AGRUPACIÓ MUSICAL ALMUDAINA
- SA INDIOTERIA**
10.30 h-14.00 h • PLAÇA DE LA PARRÒQUIA
PISTA AVENTURA. Amb presència dels
escaladors d'EVEREST - Mallorca a dalt de tot
- 10.30 h-14.00 h • PLAÇA DE LA PARRÒQUIA
CIRCUIT TRIAL BICI
- 16.30 h-20.00 h • PLAÇA DE LA PARRÒQUIA
PISTA AVENTURA. Amb presència dels
escaladors d'EVEREST - Mallorca a dalt de tot
- 16.30 h-20.00 h • PLAÇA DE LA PARRÒQUIA
CIRCUIT TRIAL BICI
- 20.30 h • PLAÇA DE LA PARRÒQUIA
EXHIBICIÓ TRIAL BICI. CARLES DIAZ (Subcampió
del món), TOLO NADAL (Campió de les Illes Balears)
- SÓLLER**
22.00 h • PLAÇA CONSTITUCIÓ
BALL A LA FRESCA. SERRA NORD
- VILAFRANCA**
19.00 h • TEATRE MUNICIPAL
MÚSICA MEDITERRÀNIA. CAPONNAM

12 - set, Diada de Mallorca

- PALMA**
10.30 h • PALAU REIAL
CONCERT MÚSICA. JOCH DE MINISTRILS
- 11.35 h • PALAU REIAL
BALL DE GEGANTS I PLUJA DE PÈTALS.
Jaume II, Esclaramonda de Foix, Sanç I i Jaume III
- 11.00 h • PALAU REIAL
GEGANTS DE MALLORCA. ELS REIS DE MALLORCA
- 11.40 h • PALAU REIAL
PLUJA DE PÈTALS
- 11.45 h • PALAU REIAL
COMITIVA
- 12.00 h • SEU DE MALLORCA
MISSA MAJOR
- 13.00 h • SEU DE MALLORCA
OFRENA FLORAL
- 20.00 h • LA MISERICÒRDIA
ACTE INSTITUCIONAL (amb invitació)

14 - set

- PALMA**
18.15 h • CLUB ESPLAI "ES FORTI"
COMBAT DE GLOSES DE PICAT

15 - set

- CALA D'OR**
20.00 h • CARRER SANTA MARIA DEL MAR
MALLORCA CANTA
AGRUPACIÓ MUSICAL CALA D'OR

16 - set

- ARTÀ**
21.00 h • TEATRE MUNICIPAL
VII CONCURS DE GLOSES
- PALMA**
18.30 h • PLAÇA SERRALTA
XEREMERS
- 19.00 h • PLAÇA SERRALTA
ANIMACIÓ INFANTIL CUCORBA
- 19.00 h • ESPLANADA ESGLESIA PORTO PI
JOCs INFANTILS I ANIMACIÓ
MADO PERITA
- 20.00 h • ESPLANADA ESGLESIA PORTO PI
LA PLAÇA. QUART CREIXENT
- 21.30 h • PLAÇA ALEXANDER FLEMING
MÚSICA MEDITERRÀNIA
MARE NOSTRUM
- POLLENÇA**
22.00 h • CLAUSTRE DES CONVENT
MOSTRA D'INDUMENTÀRIA
MALLORQUINA s. XVIII i XIX
SARAU ALCUDIENÇ

17 - set

- BUNYOLA**
18.30 h • CASA DE CULTURA
NIT DE TEATRE. "El viatge de Yansui-San",
Centre Dramàtic di Marco Elàstic Nou
- CALVIÀ**
11.30 h • PLAÇA DE L'ESGLÉSIA
MALLORCA CANTA
AGRUPACIÓ MUSICAL CALVIÀ
- PALMA**
18.00 h • PARC CAN SIMONET
ANIMACIÓ INFANTIL. CUCORBA
- 21.00 h • PLAÇA TINET. CORONEL FRANCO
MÚSICA DE BALL. DUO VENUS
- 21.30 h • PARC CAN SIMONET
ACTUACIÓ MUSICAL BONSANKA
- 18.00 h • SA FAIXINA
JORNADA PER LA INTEGRACIÓ I LA
CONVIVÈNCIA
- 20.00 h • SA FAIXINA
JORNADA PER LA INTEGRACIÓ I LA
CONVIVÈNCIA
- 21.30 h • DES GERRICÓ
DEGUSTACIÓ DE
PRODUCTES MALLORQUINS
- 21.30 h • DAVANT C.P. SON OLIVA
MÚSICA MEDITERRÀNIA.
MARE NOSTRUM
- 21.30 h • JARDINS DE LA MISERICÒRDIA
CONCERT: JAUME ROCA, tenor
FRANCISCO PEREZ, piano
- SANT JORDI**
22.00 h • PLAÇA BISBE PLANES
NIT DE BALL. GRUP MATCH
- SON SERVERA**
20.30 h • LOCAL TERCERA EDAT
MALLORCA CANTA
AGRUPACIÓ MUSICAL SON SERVERA

18 - set

- ALGAIDA**
19.00 h • CASAL PERE CAPELLÀ
MALLORCA CANTA
AGRUPACIÓ MUSICAL D'ALGAIDA
- LLUCMAJOR**
21.00 h • CONVENT SANT BONAVENTURA
MALLORCA CANTA
AGRUPACIÓ MUSICAL LLUCMAJOR
- PALMA**
20.00 h • ESGLESIA SA INDIOTERIA
MALLORCA CANTA
AGRUPACIÓ MUSICAL JOVENT
- PETRA**
20.00 h • ESGLESIA PARROQUIAL
MALLORCA CANTA
AGRUPACIÓ MUSICAL PETRA
- POLLENÇA**
21.00 h • CAN LLOBERA
MALLORCA CANTA
AGRUPACIÓ MUSICAL POLLENÇA

30 - set

- PALMA**
21.00 h • PALAU DEL CONSELL
LLUIRAMENT "1ers PREMIS
MALLORCA DE CREACIÓ LITERÀRIA"

Diada de Mallorca

12 DE SETEMBRE

Avis: tots els actes queden subjectes a modificació o cancel·lació en cas de força major o inclemències meteorològiques.